

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΟΙ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 26/5/2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κατάλογος Ακρωνυμίων	σελ. 4
2. Περίληψη	σελ. 5
3. Εισαγωγή	σελ. 6
4. Κεφάλαιο 1 ^ο : Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	σελ. 7
i. Δημιουργία	σελ. 8
ii. Η παγκοσμιοποίηση και η κρίση (2005 - σήμερα)	σελ. 8
iii. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις	σελ. 9
iv. Έργο	σελ. 9
v. Επιτήρηση	σελ. 10
vi. Εποπτεία μιας χώρας	σελ. 10
vii. Παγκόσμια Επιτήρηση	σελ. 11
viii. Τεχνική βοήθεια	σελ. 11
ix. Δικαιούχοι της τεχνικής βοήθειας	σελ. 12
x. Σκοποί	σελ. 13
xi. Κύριες δραστηριότητες του Δ.Ν.Τ.	σελ. 13
xii. Ιδιότητες των μελών	σελ. 14
xiii. Κατανομή S.D.R. ή αλλιώς Ε.Τ.Δ. στα μέλη του Δ.Ν.Τ.	σελ. 15
xiv. Επιτήρηση και υποστήριξη	σελ. 16
xv. Συνεργασία με άλλους	σελ. 17
xvi. Συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα	σελ. 17
xvii. Συνεργασία με τον Ο.Η.Ε.	σελ. 18
xviii. Παροχή συμβουλών σε θέματα απασχόλησης	σελ. 18
xix. Οργανόγραμμα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ...	σελ. 19
xx. Διευθύνων Σύμβουλος: Καθήκοντα και επιλογή	σελ. 20
xxi. Συμβούλιο των Διοικητών	σελ. 20
xxii. Υπουργικές Επιτροπές	σελ. 21
xxiii. Η εκτελεστική Επιτροπή	σελ. 22
xxiv. Η μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης	σελ. 22
xxv. Το προσωπικό των διεθνών δημοσίων υπαλλήλων	σελ. 23
xxvi. Χρυσός	σελ. 24
xxvii. Αντιπροσώπευση των χωρών στο Δ.Ν.Τ.	σελ. 24
xxviii. Ευθύνη	σελ. 24
xxix. Διαφάνεια	σελ. 25

Κεφάλαιο 2 ^ο : Η παρέμβαση στην Ιρλανδία	σελ. 26
i. Εισαγωγή	σελ. 24
ii. 2008: Η διοίκηση του Μπραιαν Κόουεν	σελ. 30
iii. 2009: NAMA	σελ. 32
iv. 2010: Διάσωση των τραπεζών	σελ. 34
v. 2011: Κατάρρευση της κυβέρνησης	σελ. 36
vi. 2012: Αρχή της οικονομικής ανάκαμψης	σελ. 39
vii. 2013: Ρευστοποίηση της IBRC	σελ. 40
viii. Έξοδος από την οικονομική κρίση	σελ. 41
5. Κεφάλαιο 3 ^ο : Η παρέμβαση στην Ελλάδα	σελ. 42
i. 2010: Η αποκάλυψη του μεγέθους του χρέους	σελ. 47
ii. Μάιος 2010 – Ιούνιος 2011: Το πρώτο πακέτο διάσωσης και τα μέτρα λιτότητας	σελ. 50
iii. Ιούλιος του 2012 – Δεκέμβριος 2013: Το δεύτερο πακέτο διάσωσης και τα μέτρα λιτότητας	σελ. 53
iv. 2014: Επιστροφή στην αγορά ομολόγων	σελ. 61
6. Συμπεράσματα	σελ. 62
7. Ηλεκτρονικές Πηγές	σελ. 65

Κατάλογος ακρωνυμίων

1. Δ.Ν.Τ. >> Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (I.M.F. >> International Monetary Fund)
2. Ε.Τ.Χ.Σ. >> Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (E.F.S.F. >> European Financial Stability Facility)
3. Ε.Μ.Χ.Σ. >> Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (E.F.S.M. >> European Financial Stabilization Mechanism)
4. Δ.Ν.Χ.Ε >> Διεθνής Νομισματική και Χρηματοπιστωτική Επιτροπή (I.M.F.C. >> International Monetary and Financial Committee)
5. Ε.Τ.Δ. >> Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR >> Special Drawing Rights)
6. Υ.Δ.Ε.Κ. >> Υπηρεσία Διεύθυνσης Εθνικού Κεφαλαίου (N.A.M.A. >> National Asset Management Agency)
7. Ε.Κ.Τ. >> Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (E.C.B. >> European Central Bank)

Περίληψη

Σε αυτή την εργασία αρχικά αναλύεται η εσωτερική δομή αλλά και η λειτουργία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Δ.Ν.Τ.) καθώς και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που προσφέρει στα κράτη – μέλη του.

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η οικονομική κρίση που αντιμετώπισε η Ιρλανδία κατά τα έτη 2010 έως σήμερα. Γίνεται αναφορά στα αίτια που προκάλεσαν τις οικονομικές της δυσχέρειες αλλά και πως τελικά κατάφερε να τις αντιμετωπίσει και να εξέλθει από αυτήν την κρίση με καλύτερα οργανωμένες και πιο δυνατές παραγωγικές βάσεις.

Στο 3^ο κεφάλαιο καταγράφεται η περίπτωση της Ελλάδας, το δημοσιονομικό της πρόβλημα καθώς και η προσπάθεια της να το αντιμετωπίσει με την υποστήριξη του Δ.Ν.Τ. και πως αυτό συνεχίζει να παρέχει χρηματοοικονομική στήριξη μέχρι σήμερα.

Εισαγωγή

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.) είναι ένας διεθνής οικονομικός οργανισμός του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η παροχή χρηματοπιστωτικής στήριξης σε όσα από τα κράτη-μέλη του χρειάζονται οικονομική βοήθεια, διασφαλίζοντας έτσι την παγκόσμια οικονομική σταθερότητα. Απαρτίζεται από 186 κυβερνήσεις κρατών –μελών, τα οποία προέρχονται από όλο τον πλανήτη.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο στήριξης το 2010 κλήθηκε να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στην Δημοκρατία της Ιρλανδίας αλλά και στην Ελλάδα. Τον Οκτώβριο του 2008 η επενδυτική τράπεζα Lehman Brothers κατέρρευσε οικονομικά μετά από την λανθασμένη διαχείριση των δανείων της αλλά και την αποκάλυψη της χρήσης «παραπλανητικών λογιστικών τεχνασμάτων», ή αλλιώς «δημιουργικής λογιστικής» δημιουργώντας παγκοσμίως φήμης οικονομικό σκάνδαλο.

Αυτή ήταν η αρχή μιας αλυσιδωτής αντίδρασης κατάρρευσης των οικονομικών συστημάτων των χωρών σε όλη την Αμερική και την Ευρώπη. Αυτή η οικονομική κρίση στην Ευρωζώνη (που συχνά αναφέρεται και ως κρίση του ευρώ) είναι μια συνεχής κρίση που πλήττει τις χώρες της Ευρωζώνης από τις αρχές του 2009. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε δώσει στη δημοσιότητα μια πρόβλεψη η οποία μιλούσε για μείωση 1,8 τοις εκατό επί της οικονομικής παραγωγής της Ε.Ε. για το συγκεκριμένο έτος.

Η κρίση κατέστησε δύσκολη ή αδύνατη για ορισμένες χώρες της ευρωζώνης την εξόφληση ή την αναχρηματοδότηση του δημοσίου χρέος τους, χωρίς τη βοήθεια τρίτων όπως το Ε.Κ.Τ. ή το Δ.Ν.Τ. Ακόμα, οι τράπεζες στην Ευρωζώνη παρουσίασαν ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων και ρευστότητας και αντιμετωπίζουν ακόμη και τώρα προβλήματα χρέους.

Ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο είναι πως η οικονομική ανάπτυξη ήταν αργή στο σύνολο της Ευρωζώνης και άνισα κατανεμημένη μεταξύ των κρατών μελών. Οι κυβερνήσεις των κρατών που έχουν πιο ισχυρές οικονομίες και επηρεάστηκαν λιγότερο από την κρίση έχουν συντονίσει την ανταπόκριση τους προς τα πιο αδύναμα οικονομικά κράτη με μια επιτροπή που ονομάστηκε «Τρόικα», η οποία αποτελείται από εκπροσώπους τριών διεθνών οργανισμών: της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Κεφάλαιο Πρώτο: Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.)

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.) είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέρει οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί από τα κράτη μέλη του.

Εργάζεται για να προωθήσει την παγκόσμια ανάπτυξη και την οικονομική σταθερότητα. Παρέχει συμβουλές πολιτικής όπως και χρηματοδότηση για τα μέλη του που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Επίσης, συνεργάζεται με τις αναπτυσσόμενες χώρες για να τις βοηθήσει να επιτύχουν μακροοικονομική σταθερότητα και μείωση της φτώχειας. Ο κύριος στόχος του είναι να διασφαλίσει τη σταθερότητα του διεθνούς νομισματικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος. Βοηθά με αποφασιστικότητα στις κρίσεις, και συνεργάζεται με τα κράτη μέλη του για να προωθήσει την ανάπτυξη και την ανακούφιση της φτώχειας.

Το Δ.Ν.Τ. ιδρύθηκε περισσότερο από 60 χρόνια πριν, προς το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι ιδρυτές είχαν στόχο την οικοδόμηση ενός πλαισίου οικονομικής συνεργασίας, με το οποίο θα μπορούσε να αποφευχθεί η επανάληψη των καταστροφικών οικονομικών πολιτικών που συνέβαλαν στη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του 1930 καθώς και την παγκόσμια σύγκρουση που ακολούθησε.

Από τότε ο κόσμος έχει αλλάξει δραματικά, με αποτέλεσμα την εκτεταμένη ευημερία και την άρση εκατομμυρίων από τη ανέχεια, ιδίως στην Ασία. Με πολλούς τρόπους ο κύριος σκοπός του Δ.Ν.Τ. είναι να παρέχει το παγκόσμιο δημόσιο αγαθό της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, και παραμένει ο ίδιος σήμερα όπως τότε που ιδρύθηκε ο οργανισμός.

Ειδικότερα, το Δ.Ν.Τ. συνεχίζει να:

- παρέχει ένα φόρουμ για τη συνεργασία σε διεθνή νομισματικά προβλήματα
- διευκολύνει την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, προωθώντας έτσι τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας
- προωθεί την σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών και να υποστηρίζει ένα ανοικτό σύστημα διεθνών πληρωμών.
- δανείζει χώρες με συνάλλαγμα, όταν χρειάζονται, σε προσωρινή βάση και υπό κατάλληλες εγγυήσεις, έτσι ώστε να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν προβλήματα ισοζυγίου πληρωμών.
- Ενισχύει μέσω του δανεισμού τα κράτη μέλη κατά την διάρκεια της κρίσης. Το ΔΝΤ ανταποκρίθηκε γρήγορα στην παγκόσμια οικονομική κρίση, με τις δεσμεύσεις δανεισμού, φθάνοντας σε επίπεδα ρεκόρ πάνω από 250 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ το 2010.
- Παρέχει ανάλυση και συμβουλές. Το ΔΝΤ παρακολουθεί, προβλέπει, και προσφέρει συμβουλές πολιτικής από την εμπειρία του από προηγούμενες κρίσεις, οι οποίες έχουν μεγάλη ζήτηση και έχουν χρησιμοποιηθεί από την ομάδα G - 20.

Δημιουργία

Συνεργασία και ανοικοδόμηση (1944 - 1971)

Η συμφωνία του Bretton Woods

Το Δ.Ν.Τ. δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 1944 , όταν εκπρόσωποι 45 χωρών συγκεντρώθηκαν στην πόλη του Bretton Woods του New Hampshire, στις βορειοανατολικές Ηνωμένες Πολιτείες, και συμφώνησαν σε ένα πλαίσιο για τη διεθνή οικονομική συνεργασία, που θα θεσπιζόταν μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Το Δ.Ν.Τ. ήρθε σε επίσημη λειτουργία το Δεκέμβριο του 1945, όταν η πρώτες 29 χώρες υπέγραψαν το καταστατικό της συμφωνίας. Έτσι άρχισε να λειτουργεί την 1η Μαρτίου 1947. Αργότερα εκείνο το έτος , η Γαλλία έγινε η πρώτη χώρα που δανείστηκε από το Δ.Ν.Τ.

Αργότερα, η πτώση του τείχους του Βερολίνου το 1989 και η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991, επέτρεψε στο Δ.Ν.Τ. να γίνει ένα (σχεδόν) καθολικό ίδρυμα. Μέσα σε τρία χρόνια, η συμμετοχή αυξήθηκε από 152 σε 172 χώρες. Προκειμένου να εκπληρώσει τις νέες του αρμοδιότητες, το προσωπικό του ΔΝ.Τ. αυξήθηκε κατά σχεδόν 30.τοια εκατό μέσα σε έξι χρόνια. Η Εκτελεστική Επιτροπή του αυξήθηκε από 22 σε 24 έδρες για να φιλοξενήσει στο Διοικητικό Συμβούλιο τη Ρωσία και την Ελβετία, και ορισμένοι από τις υφιστάμενους Διευθυντές είδαν τις εκλογικές τους περιφέρειες να επεκτείνονται σε αρκετές χώρες.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, το Δ.Ν.Τ. συνεργάστηκε στενά με την Παγκόσμια Τράπεζα για να ελαφρυνθούν τα οικονομικά βάρη των φτωχών χωρών. Η πρωτοβουλία για τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες ξεκίνησε το 1996, με στόχο να διασφαλισθεί ότι καμία φτωχή χώρα δεν θα αντιμετωπίζει ένα δυσβάστακτο χρέος που δεν θα μπορεί να διαχειριστεί.

Η παγκοσμιοποίηση και η κρίση (2005 - σήμερα).

Το Δ.Ν.Τ. έχει ως κύρια προτεραιότητα του τον δανεισμό των χωρών για να τις βοηθήσει αλλά και να υποστηρίξει την παγκόσμια οικονομία. καθώς αυτή υποφέρει από την μεγαλύτερη κρίση που έχουμε αντιμετωπίσει ως παγκόσμια κοινωνία από τη Μεγάλη Ύφεση.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της πρώτης δεκαετίας του 21ου αιώνα, οι διεθνείς ροές κεφαλαίων τροφοδότησαν μια παγκόσμια επέκταση που επέτρεψε σε πολλές χώρες να επιστρέψουν τα χρήματα που είχαν δανειστεί από το Δ.Ν.Τ. και άλλους επίσημους πιστωτές και να συσσωρεύουν συναλλαγματικά αποθέματα. Όμως η παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε με την κατάρρευση των στεγαστικών δανείων στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007 και εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο το 2008 δημιούργησε μεγάλες ανισορροπίες στις παγκόσμιες ροές κεφαλαίων. Η παγκόσμια κρίση αποκάλυψε μια ευπάθεια στις προηγμένες χρηματοπιστωτικές αγορές που σύντομα οδήγησε στην χειρότερη παγκόσμια

ύφεση μετά τη Μεγάλη Ύφεση. Ξαφνικά, το ΔΝΤ είχε κατακλυστεί με αιτήματα για ρυθμίσεις και άλλες μορφές οικονομικής και πολιτικής στήριξης. Η διεθνής κοινότητα αναγνώρισε ότι οι οικονομικοί πόροι του ΔΝΤ ήταν τόσο σημαντικοί όσο ποτέ.

Με την ευρεία υποστήριξη από τις πιστώτριες χώρες, η δανειοδοτική ικανότητα του Ταμείου τριπλασιάστηκε σε περίπου 750 δισ. δολάρια. Για να χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια αποτελεσματικά, το Δ.Ν.Τ. αναθεώρησε τις πολιτικές δανεισμού του, ιδίως με τη δημιουργία μιας ευέλικτης πιστωτικής γραμμής για τις χώρες με ισχυρές οικονομικές βάσεις. Έτσι μπόρεσε να σημειώσει ένα ιστορικό επιτυχούς εφαρμογής της συγκεκριμένης πολιτικής. Ακόμη, το Δ.Ν.Τ. προχώρησε σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις, για να βοηθήσει τις χώρες με χαμηλό εισόδημα, έτσι ώστε να έχει την δυνατότητα να εκταμιεύσει πολύ μεγάλα ποσά γρήγορα, με βάση τις ανάγκες των δανειζόμενων χωρών και χωρίς να περιορίζεται στενά από τις ποσοτώσεις, όπως και στο παρελθόν.

Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις

Τα τελευταία χρόνια, το Δ.Ν.Τ. άρχισε μια σειρά μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με την εξισορρόπηση των ποσοτώσεων των κρατών μελών έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι αυτές (οι ποσοτώσεις) να αντανακλούν όλες τις χώρες μέλη σε αναλογία με το μέγεθος της παγκόσμιας οικονομίας. Το 2011, ο αριθμός των βασικών ψήφων είχε σχεδόν τριπλασιαστεί, κάτι το οποίο βοήθησε στο γεγονός να διασφαλιστεί ο λόγος των φτωχότερων χωρών στη λειτουργία του θεσμού.

Έργο

Βασική αποστολή του Δ.Ν.Τ. είναι να συμβάλει στη διασφάλιση της σταθερότητας στο διεθνές σύστημα. Αυτό το επιτυγχάνει με τρεις τρόπους:

1. την παρακολούθηση της παγκόσμιας οικονομίας και των οικονομιών των χωρών μελών
2. Τον δανεισμό σε χώρες με δυσκολίες στο ισοζύγιο πληρωμών
3. Με το να παράσχει πρακτική βοήθεια στα μέλη.

Επιτήρηση

Όταν μια χώρα εντάσσεται στο Δ.Ν.Τ., συμφωνεί να υποβάλει τις οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές του στον έλεγχο της διεθνούς κοινότητας. Επίσης αναλαμβάνει την δέσμευση να ακολουθήσει πολιτικές που ευνοούν την ομαλή οικονομική ανάπτυξη και τη λογική της σταθερότητας των τιμών, για να αποφευχθεί η χειραγώγηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών για ένα αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, και να παρέχει το Δ.Ν.Τ. με τα δεδομένα για την οικονομία της. Η τακτική παρακολούθηση από το Δ.Ν.Τ. των οικονομιών και η παροχή συναφών συμβουλών πολιτικής έχει ως στόχο να εντοπίσει τις όποιες αδυναμίες αλλιώς μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική αστάθεια. Αυτή η διαδικασία είναι γνωστή ως *assurveillance*.

Εποπτεία μιας χώρας

Η επιτήρηση μιας χώρας είναι μια συνεχής διαδικασία που καταλήγει σε τακτικές (συνήθως ετήσιες) εκτεταμένες διαβουλεύσεις με επιμέρους χώρες μέλη, με ενδιάμεσες συζητήσεις, όπως απαιτείται. Κατά τη διάρκεια μιας διαβούλευσης, μια ομάδα οικονομολόγων του Δ.Ν.Τ. επισκέπτεται μια χώρα για την αξιολόγηση των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων και να συζητήσουν τις οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές της, με την κυβέρνηση και την κεντρική τράπεζα των υπαλλήλων. Αποστολές του προσωπικού του Δ.Ν.Τ., επίσης, συχνά συναντούνται με βουλευτές και εκπροσώπους επιχειρήσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών. Η ομάδα αυτή διατυπώνει τα συμπεράσματά της για τη διαχείριση του Δ.Ν.Τ. και στη συνέχεια τα παρουσιάζει για συζήτηση στην εκτελεστική επιτροπή, η οποία εκπροσωπεί το σύνολο των χωρών μελών του Δ.Ν.Τ. Μεταγενέστερα, μια περίληψη των απόψεων του Διοικητικού Συμβουλίου διαβιβάζεται στην κυβέρνηση της χώρας. Με τον τρόπο αυτό, οι απόψεις της παγκόσμιας κοινότητας και τα διδάγματα της διεθνούς εμπειρίας ασκούνται στις εθνικές πολιτικές. Οι περιλήψεις των περισσότερων συζητήσεων κυκλοφορούν σε Δελτία Τύπου και είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Δ.Ν.Τ., όπως και οι περισσότερες από τις εκθέσεις των χωρών που συμπληρώνονται από το προσωπικό.

Παγκόσμια επιτήρηση

Η παγκόσμια επιτήρηση συνεπάγεται αναθεωρήσεις από την Εκτελεστική Επιτροπή του Δ.Ν.Τ. σύμφωνα με τις παγκόσμιες οικονομικές τάσεις και τις εξελίξεις. Οι κυριότερες αναθεωρήσεις γίνονται με βάση τις εκθέσεις: 1) World Economic Outlook, 2) Έκθεση Παγκόσμιας Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, η οποία καλύπτει τις εξελίξεις, προοπτικές και ζητήματα πολιτικής στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, καθώς και την δημοσιονομική Monitor, η οποία αναλύει τις τελευταίες εξελίξεις στα δημόσια οικονομικά. Και οι τρεις εκθέσεις δημοσιεύονται δύο φορές το χρόνο, με τις ενημερώσεις που παρέχονται σε τριμηνιαία βάση. Επιπλέον, η Εκτελεστική Επιτροπή εκτελεί συχνές άτυπες συζητήσεις σχετικά με την παγκόσμια οικονομική και τις εξελίξεις της αγοράς.

Τεχνική βοήθεια

Το Δ.Ν.Τ. μοιράζεται την εμπειρία του με τα κράτη μέλη με την παροχή τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως οι κεντρικές τράπεζες, νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, φορολογική πολιτική και διοίκηση και οι επίσημες στατιστικές. Ο στόχος είναι να βοηθήσει στη βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των οικονομικών πολιτικών των μελών, μεταξύ άλλων, με την ενίσχυση των δεξιοτήτων σε ιδρύματα όπως τα υπουργεία οικονομικών, κεντρικές τράπεζες, καθώς και στατιστικές υπηρεσίες. Το Δ.Ν.Τ. έχει δώσει επίσης συμβουλές στις χώρες που έπρεπε να αποκαταστήσουν τα κυβερνητικά όργανα, μετά από σοβαρή πολιτική αναταραχή ή πόλεμο.

Το 2008, το Δ.Ν.Τ. ξεκίνησε ένα φιλόδοξο σχέδιο μεταρρύθμισης ώστε να ενισχυθεί ο αντίκτυπος της τεχνικής βοήθειας. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές υπογραμμίζουν μια καλύτερη ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, βελτιωμένη μέτρηση της απόδοσης, μεγαλύτερη διαφάνεια στην κοστολόγηση και ενισχυμένες συνεργασίες με τους χορηγούς.

Δικαιούχοι της τεχνικής βοήθειας

Η τεχνική βοήθεια είναι μια από τις βασικές δραστηριότητες του Δ.Ν.Τ. Είναι συγκεντρωμένη σε κρίσιμους τομείς της μακροοικονομικής πολιτικής, όπου το Ταμείο έχει το μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα. Χάρη στην σχεδόν καθολική συμμετοχή του, το πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας του Δ.Ν.Τ. ενημερώνεται από την εμπειρία και τη γνώση που έχει αποκτηθεί από όλες τις διαφορετικές περιοχές και χώρες με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης.

Περίπου το 80 τοις εκατό της τεχνικής βοήθειας του Δ.Ν.Τ. πηγαίνει σε χώρες χαμηλού και χαμηλότερου μεσαίου εισοδήματος, ιδίως στην υποσαχάρια Αφρική και την Ασία. Μεταπολεμικές χώρες είναι οι κυριότεροι δικαιούχοι. Το Δ.Ν.Τ. παρέχει επίσης τεχνική βοήθεια με στόχο την ενίσχυση της αρχιτεκτονικής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, την ικανότητα να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν προγράμματα μείωσης της φτώχειας, και παράλληλα βοηθώντας τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες στη μείωση του χρέους τους και τη διαχείριση.

Το Δ.Ν.Τ. αυτή τη στιγμή προσπαθεί να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της τεχνικής βοήθειας για την επέκταση της χρηματοδότησης των χορηγών για να καλύψουν τις ανάγκες των δικαιούχων χωρών. Ως μέρος αυτής της προσπάθειας, το Ταμείο ενισχύει την συνεργασία με τους χορηγούς με τη συμμετοχή τους σε ένα ευρύτερο, πιο μακροπρόθεσμο πλάνο.

Η ιδέα είναι να συνενώσουν τους πόρους των χορηγών σε κεφάλαια εμπιστοσύνης που θα συμπληρώσουν τους πόρους του Δ.Ν.Τ. για την τεχνική βοήθεια, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία και την εμπειρία του Ταμείου. Ακόμη, προβλέπεται μια επέκταση του μοντέλου πολλαπλών δανειστών σε περιφερειακή και τοπική βάση, προσφέροντας διαφορετικά σημεία εισόδου σύμφωνα με τις προτεραιότητές τους.

Για το σκοπό αυτό, το Δ.Ν.Τ. καθιερώνει μια σειρά από τοπικά κεφάλαια εμπιστοσύνης καλύπτοντας θέματα όπως η καταπολέμηση του ζεπλύματος βρώμικου χρήματος, την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, την διαχείριση του πλούτου των φυσικών πόρων, την δημόσια βιωσιμότητα του χρέους και τη διαχείριση του, τις στατιστικές και την παροχή των δεδομένων, αλλά και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Σκοποί

Με την σχεδόν καθολική συμμετοχή των 188 χωρών του, το Δ.Ν.Τ. βρίσκεται στην μοναδική θέση να μπορεί να βοηθήσει τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες και να διαχειριστεί τις προκλήσεις που θέτει η παγκοσμιοποίηση και η οικονομική ανάπτυξη γενικότερα . Το Δ.Ν.Τ. παρακολουθεί τις παγκόσμιες οικονομικές τάσεις και τις επιδόσεις, προειδοποιεί τις χώρες μέλη του όταν βλέπει τα προβλήματα στον ορίζοντα, παρέχει ένα φόρουμ διαλόγου για την πολιτική, και μεταδίδει την τεχνογνωσία προς τις κυβερνήσεις για το πώς να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές δυσκολίες.

Το Δ.Ν.Τ. παρέχει συμβουλές πολιτικής όπως και την χρηματοδότηση για τα μέλη που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και επίσης, συνεργάζεται με τις αναπτυσσόμενες χώρες για να τις βοηθήσει να επιτύχουν μακροοικονομική σταθερότητα και μείωση της φτώχειας.

Χαρακτηρίζεται από μαζικές μετακινήσεις κεφαλαίων διότι η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τις επιλογές πολιτικής των χωρών σε πολλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένης της εργασίας, του εμπορίου και των φορολογικών πολιτικών. Ένα σημαντικό έργο για το ΔΝΤ είναι να βοηθά την χώρα να ωφεληθεί από την παγκοσμιοποίηση, αποφεύγοντας πιθανές αρνητικές πτυχές της. Η παγκόσμια οικονομική κρίση ανέδειξε πόσο διασυνδεδεμένες έχουν γίνει οι χώρες στη σημερινή παγκόσμια οικονομία.

Κύριες δραστηριότητες του Δ.Ν.Τ.

Το Δ.Ν.Τ. υποστηρίζει την ένταξη των μελών της με την παροχή:

- συμβουλών προς τις κυβερνήσεις και τις κεντρικές τράπεζες με βάση την ανάλυση των οικονομικών τάσεων και εμπειριών μεταξύ των χωρών
- έρευνα, στατιστικά, προβλέψεις, και αναλύσεις με βάση την παρακολούθηση των παγκόσμιων, περιφερειακών, καθώς και επιμέρους οικονομιών και αγορών
- δανείων για να βοηθήσει τις χώρες να ξεπεράσουν τις οικονομικές δυσκολίες
- δανείων με ευνοϊκούς όρους για να βοηθήσει την καταπολέμηση της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες
- τεχνικής βοήθειας και εκπαίδευσης για να βοηθήσει τις χώρες να βελτιώσουν τη διαχείριση των οικονομιών τους.

Ιδιότητες των μελών

Το Δ.Ν.Τ. έχει 188 χώρες μέλη. Τα μέλη του εκπροσωπούνται μέσω ενός συστήματος ποσοστώσεων με βάση το σχετικό μέγεθος τους στην παγκόσμια οικονομία. Για να γίνει μέλος, μια χώρα πρέπει να υποβάλει αίτηση και στη συνέχεια να γίνει αποδεκτή από την πλειοψηφία των σημερινών μελών. Τον Απρίλιο του 2012, η Δημοκρατία του Νότιου Σουδάν εντάχθηκε στο Δ.Ν.Τ., που έγινε το 188ο μέλος του ιδρύματος.

Κατά την ένταξή τους, διατίθεται μια ποσόστωση σε κάθε χώρα μέλος του Δ.Ν.Τ., η οποία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με το μέγεθος της στην παγκόσμια οικονομία. Τα μέλη του Δ.Ν.Τ. συμφώνησαν τον Νοέμβριο του 2010 σε μια σημαντική αναμόρφωση του συστήματος των ποσοστώσεων, ώστε να αντανakλούν καλύτερα τις μεταβαλλόμενες παγκόσμιες οικονομικές πραγματικότητες, και πιο συγκεκριμένα το αυξημένο βάρος των μεγάλων αναδυόμενων αγορών στην παγκόσμια οικονομία.

Η Ποσόστωση μιας χώρας μέλους καθορίζει την οικονομική και οργανωτική σχέση της με το Δ.Ν.Τ., με τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα. Τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (Ε.Τ.Δ.) ή στα αγγλικά SDR είναι ένα διεθνές αποθεματικό περιουσιακό στοιχείο, που δημιουργήθηκε από το Δ.Ν.Τ. το 1969 για να συμπληρώσει τα υπάρχοντα επίσημα συναλλαγματικά αποθέματα των χωρών μελών. Το SDR δεν είναι ούτε ένα νόμισμα, ούτε μια απαίτηση για το Δ.Ν.Τ. Είναι μια ενδεχόμενη απαίτηση για τα ελευθέρως χρησιμοποιούμενα νομίσματα των μελών του Δ.Ν.Τ. Οι κάτοχοι των Ε.Τ.Δ. ή αλλιώς SDR, μπορούν να λάβουν αυτές τις απαιτήσεις με δύο τρόπους: πρώτον, μέσω της ρύθμισης των εθελοντικών ανταλλαγών μεταξύ των μελών. Και δεύτερον, το Δ.Ν.Τ. ορίζει μέλη με ισχυρές εξωτερικές θέσεις να αγοράσουν τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα για τα μέλη με πιο ασθενείς εξωτερικές θέσεις. Εκτός από το ρόλο του ως συμπληρωματικό αποθεματικό στοιχείο ενεργητικού, το SDR χρησιμεύει ως λογιστική μονάδα του Δ.Ν.Τ. και κάποιων άλλων διεθνών οργανισμών.

Η αξία του SDR βασίζεται σε ένα σύνολο βασικών διεθνών νομισμάτων όπως, ευρώ, γιεν, στερλίνα και δολάριο ΗΠΑ. Η ισοτιμία του δολαρίου ΗΠΑ - SDR αναρτάται καθημερινά στην ιστοσελίδα του Δ.Ν.Τ. Η σύνθεση αυτού του συνόλου αναθεωρείται κάθε πέντε χρόνια από την Εκτελεστική Επιτροπή έτσι ώστε να διασφαλίσει ότι θα αντανakλά τη σχετική ισοτιμία των νομισμάτων στις συναλλαγές του κόσμου και των χρηματοπιστωτικών συστημάτων.

Το επιτόκιο SDR παρέχει τη βάση για τον υπολογισμό των τόκων οι οποίοι βαρύνουν τα μέλη σε τακτικά (nonconcessional) δάνεια του Δ.Ν.Τ., οι τόκοι που καταβλήθηκαν και χρεώνονται στα μέλη των Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων τους, και των τόκων που καταβλήθηκαν στα μέλη σε ένα τμήμα των συνδρομών των ποσοστώσεων τους. Το επιτόκιο SDR καθορίζεται σε εβδομαδιαία βάση και βασίζεται σε ένα σταθμισμένο μέσο όρο των αντιπροσωπευτικών επιτοκίων για το βραχυπρόθεσμο χρέος στις αγορές χρήματος των νομισμάτων των Ε.Τ.Δ.

Κατανομή S.D.R. ή αλλιώς Ε.Τ.Δ. στα μέλη του Δ.Ν.Τ.

Σύμφωνα με τα άρθρα της συμφωνίας, το Δ.Ν.Τ. μπορεί να διαθέσει Ε.Τ.Δ. στα μέλη κατ'αναλογία προς τις ποσοστάσεις τους, παρέχοντας κάθε μέλος με ένα ανέξοδο περιουσιακό στοιχείο. Ωστόσο, αν Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα ενός μέλους αυξηθούν πάνω από την κατανομή του, κερδίζει το επιτόκιο για το υπερβάλλον ποσό. Αντίστροφα, αν κατέχει λιγότερα ΕΤΔ από ό, τι κατανέμονται, πληρώνει τόκους για το έλλειμμα.

Με τη γενική κατανομή Ε.Τ.Δ. τον Αύγουστο του 2009 και την ειδική κατανομή τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, το ποσό των Ε.Τ.Δ. αυξήθηκε από 21,4 δισ. SDR προς 204 δισ. SDR (επί του παρόντος το ποσό ισοδυναμεί με περίπου \$317 δισεκατομμύρια).

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν το 25% των συνδρομών της ποσόστωσή τους σε Ε.Τ.Δ. ή κύρια νομίσματα, όπως δολάρια ΗΠΑ, ευρώ, λίρες Αγγλίας ή γεν Ιαπωνίας. Πληρώνουν το υπόλοιπο 75 τοις εκατό στα δικά τους νομίσματα. Οι πόροι δανεισμού του Δ.Ν.Τ. προέρχονται κυρίως από τα χρήματα που πληρώνουν οι χώρες όπως τις συνδρομές των ποσοστάσεων, όταν αυτές γίνουν μέλη.

Οι ποσοστάσεις συνήθως αναθεωρούνται κάθε πέντε χρόνια και μπορεί να αυξηθούν όταν κρίνεται αναγκαίο από το Συμβούλιο των Διοικητών. Μια ανασκόπηση των τύπων που χρησιμοποιούνται σήμερα για τον προσδιορισμό των ποσοστάσεων, η οποία αποτέλεσε τη βάση για να εργάζονται κατά τη διάρκεια της 14^{ης} Γενικής Αναθεώρησης, ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2013. Το ποσό της χρηματοδότησης μια χώρα μέλους που μπορεί να λάβει από το Δ.Ν.Τ. βασίζεται στην ποσόστωση. Για παράδειγμα, στα πλαίσια ρυθμίσεων Stand-By και Extended, οι οποίες είναι τα είδη των δανείων, μια χώρα μέλος μπορεί να δανειστεί έως και 200 τοις εκατό της ποσόστωσης της ετησίως και 600 τοις εκατό σωρευτικά.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα ποσοστά των ισχυρότερων κρατών – μελών του Δ.Ν.Τ. όπως επίσης και της Ελλάδας:

Μέλος	Ποσοστά		Υπουργός Οικονομικών	Ψήφοι	
	SDR σε εκ.	Συνολικό Ποσοστό		Αριθμός	Συνολικό Ποσοστό
Η.Π.Α.	42.122,4	17,69	Jakob J. Lew	421,961	16,75
Ιαπωνία	15.628,5	6,56	Taro Aso	157,022	6,23
Γερμανία	14.565,5	6,12	Jens Weidmann	146,392	5,81
Γαλλία	10.738,5	4,51	Pierre Moscovici	108,122	4,29
Κίνα	9.525,9	4,00	Xiaochuan Zhou	95,996	3,81
Ελλάδα	1.101,8	0,46	Yannis Stournaras	11,755	0,47

Επιτήρηση και υποστήριξη

Το Δ.Ν.Τ. προωθεί την οικονομική σταθερότητα και την παγκόσμια ανάπτυξη, ενθαρρύνοντας τις χώρες να υιοθετήσουν υγιείς οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές. Για να το κάνει αυτό, παρακολουθεί τακτικά τις παγκόσμιες, περιφερειακές, εθνικές και οικονομικές εξελίξεις. Επιδιώκει επίσης, να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των πολιτικών των επιμέρους χωρών σε άλλες οικονομίες.

Αυτή η διαδικασία παρακολούθησης και η συζήτηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των χωρών είναι γνωστή ως διμερή επιτήρηση. Σε τακτική βάση, συνήθως μία φορά το χρόνο, το Δ.Ν.Τ. διεξάγει σε βάθος εκτιμήσεις της οικονομικής κατάστασης της κάθε χώρας μέλους. Συζητά με τις αρχές της χώρας τις πολιτικές που είναι πιο ευνοϊκές για μια σταθερή και ευημερούσα οικονομία, με βάση την εμπειρία από όλα τα μέλη της. Οι χώρες μέλη μπορούν να συμφωνήσουν να δημοσιευτεί η αξιολόγησή του Δ.Ν.Τ. για τις οικονομίες τους, με τη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών να επιλέγουν να το πράξουν.

Το Δ.Ν.Τ. επίσης διεξάγει εκτενή ανάλυση των παγκόσμιων και περιφερειακών οικονομικών τάσεων, μια πρακτική που είναι γνωστή ως πολυμερής εποπτεία. Βασικά αποτελέσματα της είναι τρεις εξαμηνιαίες εκδόσεις, το 'World Economic Outlook', η 'Εκθεση Παγκόσμιας Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας' και η δημοσιονομική έκθεση 'Monitor'.

Τεχνική βοήθεια και εκπαίδευση

Το Δ.Ν.Τ. προσφέρει τεχνική βοήθεια και κατάρτιση για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την ικανότητά τους να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές πολιτικές. Η τεχνική υποστήριξη παρέχεται σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιονομικής πολιτικής, νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής των τραπεζών την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και ρύθμιση αυτού, καθώς και συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων.

Το Δ.Ν.Τ. παρέχει τεχνική βοήθεια και κατάρτιση, κυρίως σε τέσσερις τομείς:

- στην νομισματική και οικονομική πολιτική (μέσα νομισματικής πολιτικής, εποπτεία του τραπεζικού συστήματος και αναδιάρθρωση, ξένη διαχείριση και λειτουργία, καθαρισμός των συστημάτων διακανονισμού πληρωμών, και διαρθρωτική ανάπτυξη των κεντρικών τραπεζών)
- στην δημοσιονομική πολιτική και τη διαχείριση (φορολογικών και τελωνειακών πολιτικών και διοίκησης, κατάρτιση του προϋπολογισμού, τη διαχείριση των δαπανών, τον σχεδιασμό των δικτύων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και την διαχείριση του εσωτερικού και του εξωτερικού χρέους)
- στην κατάρτιση, την διαχείριση, την διάδοση και την βελτίωση των στατιστικών δεδομένων
- στην οικονομική και χρηματοπιστωτική νομοθεσία.

Δανεισμός

Η χρηματοδότηση από το Δ.Ν.Τ. παρέχει στις χώρες μέλη την οικονομική στήριξη που χρειάζονται για να διορθώσουν προβλήματα ισοζυγίου πληρωμών. Στις πιο πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, δανειοδοτικά μέσα του ΔΝΤ βελτιώθηκαν περαιτέρω ως εργαλεία πρόληψης κρίσεων σε ένα ευρύ φάσμα, από τα μέλη με υγιή οικονομικά μεγέθη, πολιτικές και πλαίσια της θεσμικής πολιτικής. Σε χώρες με χαμηλό εισόδημα, το Δ.Ν.Τ. έχει διπλασιάσει την πρόσβαση σε δανεισμό και την ενίσχυση αυτού, με τα δάνεια να κυμαίνονται σε ευνοϊκούς όρους επιτοκίου.

Συνεργασία με άλλους

Το Δ.Ν.Τ. συνεργάζεται με άλλους διεθνείς οργανισμούς για την προώθηση της ανάπτυξης και τη μείωση της φτώχειας. Επίσης συνεργάζεται με τις λεγόμενες ομάδες σκέψης, γνωστές και ως think tanks, την κοινωνία των πολιτών, και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σε καθημερινή βάση.

Ακόμη, έχει στενή συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα, τις τράπεζες περιφερειακής ανάπτυξης, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), τον οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Όλες αυτές οι οργανώσεις εμπλέκονται ταυτόχρονα στα παγκόσμια οικονομικά θέματα, το καθένα όμως έχει τους δικούς του μοναδικούς τομείς αρμοδιότητάς και εξειδίκευσης. Το Δ.Ν.Τ. συνεργάζεται επίσης στενά με την Ομάδα των Είκοσι (G - 20), καθώς και άλλες βιομηχανοποιημένες και αναδυόμενες οικονομίες της αγοράς.

Συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα

Το Δ.Ν.Τ. και η Παγκόσμια Τράπεζα είναι δύο ανεξάρτητοι οργανισμοί, όπου ο ένας συμπληρώνει το έργο του άλλου. Ενώ η εστίαση του ΔΝΤ είναι κυρίως σε θέματα μακροοικονομίας και χρηματοπιστωτικού τομέα, η Παγκόσμια Τράπεζα ασχολείται κυρίως με την πιο μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και τη αντιμετώπιση της φτώχειας.

Το Δ.Ν.Τ. είναι μέλος του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας το οποίο έχει ως βάση την Ελβετία, και συγκεντρώνει κυβερνητικούς αξιωματούχους, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την οικονομική σταθερότητα στα μεγάλα διεθνή χρηματοοικονομικά κέντρα, για διεθνή ρυθμιστικά και εποπτικά όργανα, για τις επιτροπές εμπειρογνομόνων των κεντρικών τραπεζών, και για τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Συνεργάζεται επίσης με φορείς καθορισμού προτύπων, όπως η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία και η Διεθνής Ένωση Ασφαλιστικών Εποπτών.

Το Δ.Ν.Τ. έχει καθεστώς παρατηρητή σε επίσημες συνεδριάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Η ενημέρωση του Δ.Ν.Τ. στην κατάσταση του Ισοζυγίου πληρωμών ενός κράτους παίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκτίμηση του Π.Ο.Ε. όσον αφορά τους εμπορικούς περιορισμούς που εφαρμόζονται στην περίπτωση της δυσχέρειας πληρωμών των οφειλόμενων υπολοίπων. Το Δ.Ν.Τ. συμμετέχει επίσης στο καθοδηγούμενο από τον Π.Ο.Ε. ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη σχετική με το εμπόριο τεχνική βοήθεια για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, και ακόμα, το προσωπικό του Δ.Ν.Τ. συμβάλει στο έργο της Ομάδας Εργασίας του Π.Ο.Ε. για το εμπόριο, το χρέος, και την Οικονομία.

Συνεργασία με τον ΟΗΕ

Το Δ.Ν.Τ. έχει Ειδικούς Αντιπροσώπους στα Ηνωμένα Έθνη, που βρίσκονται στην έδρα του Ο.Η.Ε. στη Νέα Υόρκη. Η συνεργασία μεταξύ του Δ.Ν.Τ. και Ο.Η.Ε. καλύπτει διάφορους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας σε φορολογικά θέματα και στατιστικές υπηρεσίες των δύο οργανισμών, καθώς και την αμοιβαία συμμετοχή σε τακτικές συναντήσεις και ειδικά συνέδρια και εκδηλώσεις. Τα τελευταία χρόνια, το Δ.Ν.Τ. έχει συνεργαστεί με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας για θέματα που σχετίζονται με την απασχόληση, καθώς και ιδρύματα κοινωνικής προστασίας, Το Παιδικό Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα φορολογικά θέματα και την κοινωνική πολιτική, το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών για την πράσινη οικονομία, καθώς και το Παγκόσμιο Επισιτιστικό πρόγραμμα για τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας.

Παροχή συμβουλών σε θέματα απασχόλησης

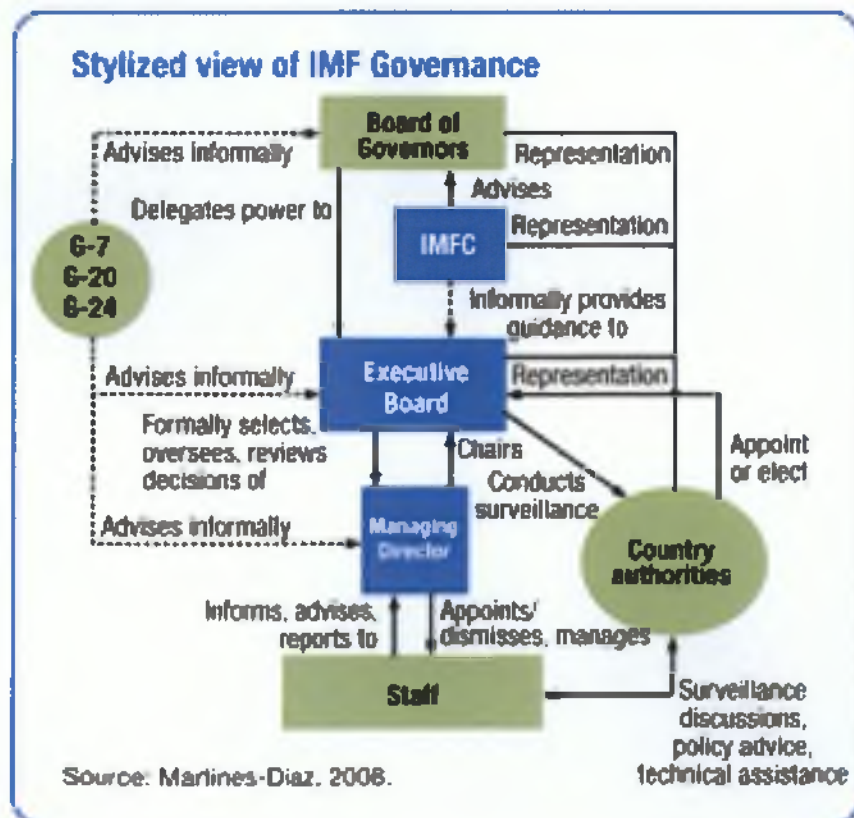
Η αποστολή του Δ.Ν.Τ. περιλαμβάνει τη συμβολή στην προώθηση και διατήρηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης και πραγματικού εισοδήματος μέσω της επέκτασης και της ισορροπημένης ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου. Δεδομένης της σημασίας της απασχόλησης για τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, που στήριξε το Δ.Ν.Τ., υπάρχουν προγράμματα που συχνά περιέχουν συστάσεις που αφορούν την αγορά εργασίας. Τούτου λεχθέντος, πολιτικές για την αγορά εργασίας δεν αποτελούν πυρήνα της εμπειρογνωμοσύνης του Δ.Ν.Τ. Για το λόγο αυτό, το Ταμείο συνεργάζεται με άλλους διεθνείς, περιφερειακούς και τοπικούς οργανισμούς σε αυτόν τον σημαντικό τομέα. Υπάρχει δηλαδή μια ενεργή συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (Δ.Ο.Ε.), με την οποία έχει συγκεντρωθεί η εμπειρογνωμοσύνη για να κατανοηθεί καλύτερα ο αντίκτυπος των μακροοικονομικών πολιτικών για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Το Δ.Ν.Τ. συνεργάζεται τακτικά με τη Διεθνή Συνομοσπονδία Συνδικάτων και των θυγατρικών της. Τέλος, οι αποστολές του Δ.Ν.Τ. σε χώρες μέλη έχουν τακτικές συναντήσεις με εκπροσώπους των συνδικάτων έτσι ώστε να κερδίσουν μια καλύτερη κατανόηση μέσω της ανταλλαγής απόψεων σχετικά με την διεθνή δυναμική της αγοράς εργασίας. Επιπροσθέτως, το προσωπικό του Δ.Ν.Τ. σε όλα τα επίπεδα έχει συχνές συναντήσεις με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας με τον σκοπό να ανταλλάξουν ιδέες και να λάβουν νέες πληροφορίες.

Οργάνωση και διαχείριση

Το Δ.Ν.Τ. οδηγείται από ένα Διευθύνοντα Σύμβουλο, ο οποίος είναι επικεφαλής του προσωπικού και Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής. Ο Διευθύνων Σύμβουλος υποβοηθείται από τον Πρώτο Αναπληρωτή Διευθύνων Σύμβουλο και άλλες τρεις Αναπληρωτές Διευθύνοντες Συμβούλους. Η Ομάδα Διαχείρισης επιβλέπει το έργο του προσωπικού και διατηρεί επαφές υψηλού επιπέδου με κυβερνήσεις των κρατών μελών, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ομάδες προβληματισμού, και άλλα ιδρύματα.

Στην συνέχεια παρατίθεται ο πίνακας που παρουσιάζει την διοικητική οργάνωση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου:

Διευθύνων Σύμβουλος: Καθήκοντα και επιλογή

Σύμφωνα με τα Άρθρα Συμφωνίας του Δ.Ν.Τ., ο Διευθύνων Σύμβουλος "είναι προϊστάμενος του προσωπικού λειτουργίας του Ταμείου και προβαίνει, υπό την καθοδήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, στην συνήθη επιχειρηματική δραστηριότητα του Ταμείου. Είναι υποκείμενος στον γενικό έλεγχο της εκτελεστικής επιτροπής, και είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, τον διορισμό, και την απόλυση του προσωπικού του Ταμείου. "

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του Δ.Ν.Τ. είναι υπεύθυνο για την επιλογή του Διευθύνοντος Συμβούλου. Κάθε εκτελεστικός διευθυντής μπορεί να υποβάλει υποψηφιότητα για τη θέση, σύμφωνα με την πρακτική του παρελθόντος. Όταν περισσότερα από ένα πρόσωπα προταθούν υποψήφια, όπως έχει συμβεί τα τελευταία χρόνια, η εκτελεστική επιτροπή έχει ως στόχο να ληφθεί μια απόφαση με συναίνεση.

Συμβούλιο των Διοικητών

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων του Δ.Ν.Τ. Αποτελείται από έναν διοικητή και έναν αναπληρωτή διοικητή για κάθε κράτος μέλος. Ο διοικητής διορίζεται από την χώρα και είναι συνήθως ο υπουργός Οικονομικών ή ο επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας αυτής.

Ενώ το Συμβούλιο των Διοικητών έχει μεταβιβάσει την πλειονότητα των αρμοδιοτήτων της στο διοικητικό συμβούλιο του Δ.Ν.Τ., διατηρεί το δικαίωμα να εγκρίνει την αύξηση των ποσοστώσεων, ειδικά τα Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR), χορηγήσεις, την είσοδο των νέων μελών, την υποχρεωτική αποχώρηση των μελών, καθώς και τις τροποποιήσεις των άρθρων της Συμφωνίας και των Κανονισμών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει ή διορίζει επίσης εκτελεστικούς διευθυντές και είναι ο τελικός κριτής για θέματα που σχετίζονται με την ερμηνεία των Άρθρων της Συμφωνίας του Δ.Ν.Τ. Οι ψηφοφορίες του Συμβουλίου των Διοικητών πραγματοποιούνται συνήθως με ηλεκτρονική ψηφοφορία, μέσω τηλεδιάσκεψης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο των Διοικητών του Δ.Ν.Τ. και της Παγκόσμιας Τράπεζας συνεδριάζει κανονικά μία φορά το χρόνο, κατά τη διάρκεια των **Εαρινών και Ετήσιων Συνεδριάσεων** μεταξύ του Δ.Ν.Τ. και της Παγκόσμιας Τράπεζας, για να συζητήσει το έργο των αντίστοιχων οργάνων τους. Οι συνεδριάσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα το Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο, συνήθως πραγματοποιούνται στην Ουάσιγκτον για δύο συναπτά έτη και σε άλλη χώρα μέλος κατά το τρίτο έτος.

Οι ετήσιες συνεδριάσεις περιλαμβάνουν συνήθως δύο ημέρες συνόδων ολομέλειας, κατά την οποία οι Διοικητές διαβουλεύονται μεταξύ τους για να εκθέσουν τις απόψεις των χωρών τους για τα τρέχοντα θέματα στα διεθνή οικονομικά και τη χρηματοδότηση. Κατά τη διάρκεια των Συνελεύσεων, τα

Διοικητικά Συμβούλια των Διοικητών παίρνουν επίσης, αποφάσεις για το πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα τρέχοντα διεθνή νομισματικά ζητήματα και να εγκρίνουν τις αντίστοιχες αποφάσεις. Οι ετήσιες συνεδριάσεις των οποίων προεδρεύει ο Διοικητής της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Δ.Ν.Τ., πραγματοποιούνται με την προεδρία εκ περιτροπής μεταξύ των μελών κάθε χρόνο. Κάθε δύο χρόνια, κατά τη διάρκεια των ετήσιων συνόδων, το Συμβούλιο των Διοικητών της Τράπεζας και του Ταμείου εκλέγει Εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους των αντίστοιχων Διοικητικών Συμβουλίων τους.

Υπουργικές Επιτροπές

Το Συμβούλιο των Διοικητών του Δ.Ν.Τ. συνίσταται από δύο υπουργικές επιτροπές, τη Διεθνή Νομισματική και Χρηματοπιστωτική Επιτροπή (Δ.Ν.Χ.Ε.) ή αλλιώς International Monetary and Financial Committee (I.M.F.C.) και την Επιτροπή Ανάπτυξης.

Η Δ.Ν.Χ.Ε. έχει 24 μέλη, που προέρχονται από το σύνολο 188 διοικητών. Η δομή της αντανakλά εκείνη του διοικητικού συμβουλίου και των 24 εκλογικών περιφερειών της. Ως εκ τούτου, η IMFC εκπροσωπεί όλες τις χώρες-μέλη του Ταμείου.

Η Δ.Ν.Χ.Ε. συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο, κατά τη διάρκεια των Εαρινών και Ετήσιων Συνεδριάσεων. Η Επιτροπή συζητά θέματα κοινού ενδιαφέροντος που επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία, αλλά και συμβουλεύει το Δ.Ν.Τ. σχετικά με την κατεύθυνση των εργασιών του. Στο τέλος των συνεδριάσεων, η επιτροπή εκδίδει κοινό ανακοινωθέν που συνοψίζει τις απόψεις του. Αυτές οι ανακοινώσεις παρέχουν καθοδήγηση για το πρόγραμμα εργασίας του Δ.Ν.Τ. κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που προηγήθηκαν μέχρι τις επόμενες Εαρινές και Ετήσιες Συνεδριάσεις. Δεν υπάρχει καμία επίσημη ψηφοφορία στη Δ.Ν.Χ.Ε., η οποία να λειτουργεί με συναίνεση.

Η Επιτροπή Ανάπτυξης είναι μια κοινή επιτροπή επιφορτισμένη με την παροχή συμβουλών προς τα Διοικητικά Συμβούλια των Διοικητών του Δ.Ν.Τ. και της Παγκόσμιας Τράπεζας σχετικά με θέματα που σχετίζονται με την οικονομική ανάπτυξη στις αναδυόμενες και στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η επιτροπή έχει 24 μέλη (συνήθως τους υπουργούς Οικονομικών ή Ανάπτυξης). Αντιπροσωπεύει όλα τα μέλη του Δ.Ν.Τ. και της Παγκόσμιας Τράπεζας και χρησιμεύει κυρίως ως χώρος συζητήσεων (φόρουμ) για τη επίτευξη διακυβερνητικής συναίνεσης σε κρίσιμα ζητήματα της ανάπτυξης.

Η Εκτελεστική Επιτροπή

Η 24-μελής Εκτελεστική Επιτροπή του Δ.Ν.Τ. φροντίζει για την καθημερινή δραστηριότητα του Δ.Ν.Τ. Μαζί, αυτά τα 24 μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκπροσωπούν όλες τις 188 χώρες. Μεγάλες οικονομίες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κίνα, έχουν τη δική τους θέση στο τραπέζι, αλλά οι περισσότερες χώρες ομαδοποιούνται σε εκλογικές περιφέρειες που εκπροσωπούν 4 ή περισσότερα κράτη. Η μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια περιλαμβάνει 24 χώρες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συζητά για τα πάντα από τους ετήσιους υγειονομικούς ελέγχους του προσωπικού του Δ.Ν.Τ. ως την κατάσταση των χωρών μελών σε θέματα οικονομικής πολιτικής που συνδέονται με την παγκόσμια οικονομία. Το διοικητικό συμβούλιο λαμβάνει συνήθως τις αποφάσεις που βασίζονται με συναίνεση, αλλά μερικές φορές λαμβάνονται επίσημες ψηφοφορίες. Στο τέλος των πιο επίσημων συζητήσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο εκδίδει αυτό που είναι γνωστό ως Ανακεφαλαίωση, η οποία συνοψίζει τις απόψεις του. Πολύπλοκα ζητήματα πολιτικής τα οποία βρίσκονται ακόμη σε προκαταρκτικό στάδιο μπορεί να συζητηθούν σε ανεπίσημες συζητήσεις.

Η μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης

Για να είναι αποτελεσματικό, το Δ.Ν.Τ. πρέπει να θεωρηθεί ότι εκπροσωπεί τα συμφέροντα του συνόλου των 188 χωρών μελών του. Για το λόγο αυτό, είναι ζωτικής σημασίας το στοιχείο ότι η δομή διακυβέρνησής του αντικατοπτρίζει τη σημερινή παγκόσμια οικονομία. Το 2010, το Δ.Ν.Τ. συμφώνησε σε ευρείες μεταρρυθμίσεις διακυβέρνησης ώστε να αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη σημασία των αναδυόμενων χωρών. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές εξασφαλίζουν επίσης ότι οι μικρότερες αναπτυσσόμενες χώρες θα διατηρήσουν την επιρροή τους στο ΔΝΤ.

Το προσωπικό των διεθνών δημοσίων υπαλλήλων

Το Δ.Ν.Τ. απασχολεί σήμερα περίπου 2.400 υπαλλήλους, οι μισοί από τους οποίους είναι οικονομολόγοι. Οι περισσότεροι από αυτούς εργάζονται στην Ουάσιγκτον, την έδρα του Δ.Ν.Τ., αλλά υπάρχει και ένας μικρός αριθμός αυτών στο εξωτερικό που εργάζονται σε χώρες στις όπου διαμένουν ως κάτοικοι και εκπροσωπούν το Δ.Ν.Τ. Με την σχεδόν καθολική συμμετοχή του, το Δ.Ν.Τ. προσπαθεί να απασχολεί προσωπικό που είναι πολύ διαφορετικό και σε όσο το δυνατόν πιο ευρεία γεωγραφικά βάση.

Το Δ.Ν.Τ. έχει εννέα λειτουργικά τμήματα που διενεργούν την πολιτική, αναλυτική και τεχνική εργασία αλλά και την διαχείριση των οικονομικών πόρων του όπως:

- Τμήμα Επικοινωνίας
- Υπουργείο Οικονομικών
- Φορολογικό Τμήμα Υποθέσεων
- Ινστιτούτο Ανάπτυξης και Χωρητικότητα
- Νομικό Τμήμα :
- Νομισματική και Τομέα Κεφαλαιαγοράς
- Τμήμα Έρευνας
- Τμήμα Στατιστικής
- Στρατηγική , Πολιτική και Αξιολόγηση Τμήματος

Το Δ.Ν.Τ. έχει επίσης τρεις υπηρεσίες υποστήριξης :

- Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού:
- Τμήμα Γραμματείας
- Τεχνολογία και Γενικό Τμήμα Υπηρεσιών

Χρυσός

Το Δ.Ν.Τ. διαθέτει μια σχετικά μεγάλη ποσότητα χρυσού μεταξύ των στοιχείων του ενεργητικού του, όχι μόνο για λόγους οικονομικής ευρωστίας, αλλά για κάποιες απρόβλεπτες καταστάσεις.

Το Δ.Ν.Τ. κατέχει περίπου 90.500.000 ουγκιάς, ή 2.814,1 μετρικούς τόνους χρυσού σε καθορισμένα αποθετήρια. Τα συνολικά αποθέματα χρυσού του Δ.Ν.Τ. έχουν αξία περίπου 4,9 δισεκατομμύρια δολάρια (3,2 δισεκατομμύρια SDR) στον ισολογισμό του Ταμείου, με βάση το ιστορικό κόστος. Οι συμμετοχές του Δ.Ν.Τ. ανέρχονται σε περίπου 160 δισεκατομμύρια δολάρια (όπως προσδιορίζονται οι τιμές της αγοράς από το τέλος Φεβρουαρίου του 2012).

Τα Άρθρα Συμφωνίας του Δ.Ν.Τ. περιορίζουν αυστηρά τη χρήση του χρυσού μετά την δεύτερη τροπολογία το 1978. Όμως σε ορισμένες περιπτώσεις, το Δ.Ν.Τ. μπορεί να πουλήσει χρυσό ή να δεχτεί τον χρυσό ως μέσο πληρωμής από τα κράτη μέλη. Η πώληση χρυσού από το Δ.Ν.Τ. είναι σπάνια, δεδομένου ότι απαιτεί μια απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής, με πλειοψηφία 85 τοις εκατό του συνόλου των ψήφων.

Αντιπροσώπευση των χωρών στο Δ.Ν.Τ.

Σε αντίθεση με την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, όπου κάθε χώρα έχει μία ψήφο, η λήψη αποφάσεων στο Δ.Ν.Τ. έχει σχεδιαστεί για να αντανakλά τη θέση της κάθε χώρας μέλους στην παγκόσμια οικονομία. Κάθε χώρα μέλος του Δ.Ν.Τ. έχει ανατεθεί μια ποσόστωση που καθορίζει την οικονομική της δέσμευση, καθώς και τα δικαιώματα ψήφου της.

Ευθύνη

Το Δ.Ν.Τ. είναι υπόλογο για τις κυβερνήσεις των 188 μελών του, και εξετάζεται επίσης από πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, για παράδειγμα από τους πολιτικούς ηγέτες και αξιωματούχους, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, την κοινωνία των πολιτών, την ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς και τις εσωτερικούς ελεγκτές του. Το Δ.Ν.Τ., με τη σειρά του, ενθαρρύνει τα μέλη του να παρέχουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τις οικονομικές τους πολιτικές ως κίνητρο για την ενθάρρυνση της λογοδοσίας και της διαφάνειας τους.

Διαφάνεια

Το Δ.Ν.Τ. ενθαρρύνει επίσης τις χώρες μέλη του όσο το δυνατόν περισσότερο για την οικονομική τους πολιτική. Η μεγαλύτερη διαφάνεια ενθαρρύνει τη δημόσια συζήτηση της οικονομικής πολιτικής, ενισχύει την ευθύνη των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, και διευκολύνει τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Για το σκοπό αυτό, το Εκτελεστικό Συμβούλιο του Δ.Ν.Τ. έχει υιοθετήσει μια πολιτική διαφάνειας για να ενθαρρύνει την δημοσίευση των πολιτικών και των δεδομένων των κρατών-μελών. Η πολιτική αυτή προσδιορίζει την κατάσταση δημοσίευσης των περισσότερων κατηγοριών εγγράφων του Διοικητικού Συμβουλίου ως «προαιρετική, αλλά εικαζόμενη». Αυτό σημαίνει ότι η δημοσίευση απαιτεί τη ρητή συναίνεση του μέλους, αλλά αναμένεται να λάβει χώρα εντός 30 ημερών μετά τη συζήτηση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κατά τη λήψη αυτών των μέτρων για την ενίσχυση της διαφάνειας, η Εκτελεστική Επιτροπή καλείται να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα εξισορροπήσει την ευθύνη του Δ.Ν.Τ. να επιβλέπει το διεθνές νομισματικό σύστημα με το ρόλο του ως εμπιστευτικός σύμβουλος για τα μέλη του. Το Δ.Ν.Τ. αναθεωρεί τακτικά αυτήν την πολιτική της διαφάνειας.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Η παρέμβαση στην Ιρλανδία

Εισαγωγή

Η αγροτική οικονομία της Ιρλανδικής Δημοκρατίας τα τελευταία χρόνια μετατράπηκε σε μια οικονομία με κύριους άξονες το εμπόριο, τις επενδύσεις και τη βιομηχανία. Κύριο ρόλο στην ανάπτυξή της παίζουν οι εξαγωγές, αλλά επωφελείται και από την άνοδο των καταναλωτικών εξόδων, των κατασκευών και των επιχειρηματικών επενδύσεων. Στα χαρτιά, η χώρα είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας υπηρεσιών και προϊόντων λογισμικού, ωστόσο στην πραγματικότητα πολλά προϊόντα, κυρίως μουσικής, περνούν μέσα από τη χώρα για να αποφύγουν τους φόρους από νόμους πνευματικής ιδιοκτησίας.

Από την πλευρά της κυβέρνησης τα τελευταία δέκα χρόνια είχαν γίνει προσπάθειες να αντιμετωπιστούν ο πληθωρισμός, η υψηλή φορολογία, η καταξόδευση δημόσιου χρήματος, η απουσία ξένων επενδύσεων και οι χαμηλές εργασιακές δεξιότητες.

Τον Ιανουάριο του 1999 η χώρα μπήκε στην Ευρωζώνη, εγκαταλείποντας την ιρλανδική λίρα.

Το 2010 η χώρα ήρθε αντιμέτωπη με την παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι υπουργοί Οικονομικών της Ε.Ε. ενέκριναν στις 21 Νοεμβρίου 2010 τριετές πρόγραμμα, ύψους σχεδόν 90 δισ. ευρώ, για οικονομική στήριξη της Ιρλανδίας έπειτα από αίτημα της ίδιας της χώρας για ένταξη στον μηχανισμό στήριξης. (Δ.Ν.Τ.)

Η Ιρλανδία εισήλθε σε ύφεση το 2008, για πρώτη φορά σε περισσότερο από μια δεκαετία, με την επακόλουθη κατάρρευση της εγχώριας αγοράς ακινήτων και την οικοδομή. Οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν ταχύτερα στην Ιρλανδία αυτή δεκαετία μέχρι το 2007 από ό, τι σε οποιαδήποτε άλλη ανεπτυγμένη οικονομία. Από την κορύφωσή τους το 2007, οι μέσες τιμές των κατοικιών έχουν μειωθεί 47%. Στον απόηχο της κατάρρευσης του κατασκευαστικού κλάδου και την ύφεση των καταναλωτικών δαπανών και των επενδύσεων των επιχειρήσεων, ο τομέας των εξαγωγών, που κυριαρχούνταν από ξένες πολυεθνικές, έγινε ακόμη πιο σημαντικό στοιχείο της οικονομίας της Ιρλανδίας. Η γεωργία, κάποτε ο πιο σημαντικός τομέας, επισκιάστηκε από τη βιομηχανία και τις υπηρεσίες.

Το 2008 ο πρώην πρωθυπουργός Μπράιαν Κόουεν κινήθηκε για να εγγυηθεί όλες τις τραπεζικές καταθέσεις, την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος ώστε να δημιουργήσουν κεφάλαια, εν μέρει δημόσια επιχείρηση ως απάντηση στην οικονομική ύφεση της χώρας.

Το 2009, στις συνεχείς προσπάθειες για τη σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα, η ιρλανδική κυβέρνηση δημιούργησε την National Asset Management Agency (N.A.M.A.) για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα εμπορικής ιδιοκτησίας και την ανάπτυξη των δανείων από τις ιρλανδικές τράπεζες. Αντιμέτωπη με σημαντικά μειωμένα έσοδα και μια έκρηξη του ελλείμματος του προϋπολογισμού, η ιρλανδική κυβέρνηση παρουσίασε τον πρώτο από μια σειρά πολύ αυστηρών προϋπολογισμών για το 2009. Εκτός από τις περικοπές των δαπανών, ο προϋπολογισμός του 2009 προέβλεπε μειώσεις μισθών για όλους τους δημόσιους υπαλλήλους. Αυτά τα μέτρα όμως δεν ήταν επαρκή για τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών της Ιρλανδίας.

Το 2010, το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε στο 32,4 % του ΑΕΠ - το μεγαλύτερο έλλειμμα στον κόσμο, ως ποσοστό - λόγω της πρόσθετης στήριξης της κυβέρνησης για τον βαθιά προβληματικό τραπεζικό τομέα της χώρας. Στα τέλη του 2010, ο πρώην πρωθυπουργός Μπράιαν Κόουεν συμφώνησε σε ένα πακέτο δανείου 92 εκατομμυρίων δολαρίων από την Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ. για να βοηθήσει το Δουβλίνο στην ανακεφαλαιοποίηση του εύθραυστου τραπεζικού τομέα της Ιρλανδίας και να αποφύγει τη χρεοκοπία του δημόσιου χρέους της.

Από την είσοδο στην εξουσία το Μάρτιο του 2011, η νέα κυβέρνηση του Έντα Κέννυ είχε εντείνει τα μέτρα λιτότητας για να προσπαθήσει να επιτύχει τους στόχους του ελλείμματος στο πλαίσιο του προγράμματος Ε.Ε - Δ.Ν.Τ. Η οικονομία της Ιρλανδίας αυξήθηκε σιγά-σιγά από το 2011, αλλά κατάφερε να μειώσει το έλλειμμα του προϋπολογισμού στο 7,2 % του Α.Ε.Π. το 2013 . Στα τέλη του 2013, η Ιρλανδία βγήκε επισήμως το πρόγραμμα διάσωσης της ΕΕ και του Δ.Ν.Τ., που επωφελούνται από την αυστηρή προσήλωση στους στόχους της μείωσης του ελλείμματος και την επιτυχία στην αναχρηματοδότηση του ένα μεγάλο ποσό των τραπεζικών που σχετίζονται με το χρέος.¹

Η οικονομική κρίση και ο δανεισμός των 85 δισ. ευρώ τον Νοέμβριο του 2010 από τον πρωθυπουργό Μπράιαν Κόουεν, έχουν εξαγριώσει τους ιρλανδούς ψηφοφόρους, οι οποίοι κατέκλυσαν τα εκλογικά κέντρα ανεβάζοντας το ποσοστό προσέλευσης στο 70%, σχεδόν στα εντυπωσιακά επίπεδα του 1981. Μεγάλη ήταν η προσέλευση των νέων, με 450.000 από αυτούς να βιώνουν ήδη τον εφιάλτη της ανεργίας.

¹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ei.html>

Η οικονομία της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας επεκτάθηκε γρήγορα κατά τη διάρκεια των ετών του Κέλτικου Τίγρη (Celtic Tiger Years 1994-2007) λόγω του χαμηλού συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων, τα χαμηλά επιτόκια της Ε.Κ.Τ., και άλλους συστημικούς παράγοντες (όπως την χαλαρή επιτήρηση του τραπεζικού έλεγχου σύμφωνα με τις βασικές αρχές της Βασιλείας, τα υποανάπτυκτα συστήματα διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, την καταπολέμηση της διαφθοράς όπως και την υιοθέτηση αδύναμων πολιτικών, συμπεριλαμβανομένου ενός εταιρικού φορολογικού συστήματος που ενθάρρυνε τα μη εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες μέσω του κατασκευαστικού κλάδου).

Ακόμη, σημειώθηκε αύξηση στο ποσοστό των άμεσων ξένων επενδύσεων, καλύτερη οικονομική διαχείριση και μια νέα προσέγγιση «κοινωνικής συνεργασίας» που μεταμόρφωσαν την ιρλανδική οικονομία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε συνεισφέρει περίπου €10 δις σε υποδομές. Μέχρι το 2000 η Δημοκρατία της Ιρλανδίας είχε γίνει μία από τις πλουσιότερες χώρες του κόσμου, η ανεργία ήταν στο 4% και ο φόρος εισοδήματος ήταν σχεδόν στο ήμισυ των επιπέδων του 1980. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η ιρλανδική οικονομία αναπτυσσόταν κατά πέντε με έξι τοις εκατό ετησίως, αυξάνοντας δραματικά τα ιρλανδικά νομισματικά εισοδήματα ώστε να φτάσουν και τελικά να ξεπεράσουν αυτά πολλών κρατών της υπόλοιπης Δυτικής Ευρώπης.

Η Δημοκρατία εντάχθηκε στην έναρξη λειτουργίας του νομισματικού συστήματος του ευρώ τον Ιανουάριο του 1999, μαζί με άλλες έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οικονομία αισθάνθηκε τον αντίκτυπο της παγκόσμιας οικονομικής επιβράδυνσης το 2001, ιδιαίτερα στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας στον τομέα των εξαγωγών, ο ρυθμός ανάπτυξης στον εν λόγω τομέα μειώθηκε σχεδόν κατά το ήμισυ. Η αύξηση του ΑΕΠ εξακολούθησε να είναι σχετικά ισχυρή, με ρυθμό περίπου 6% το 2001 και το 2002 - αλλά αυτό υποχώρησε στο 2% το 2003.

Το συμπέρασμα μιας μελέτης του 2005 του περιοδικού "The Economist" ήταν πως η Ιρλανδία είχε την καλύτερη ποιότητα ζωής στον κόσμο. Η περίοδος 1995-2007, η οποία χαρακτηριζόταν από υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, και σημειώθηκε ως ρεκόρ των ρυθμών ανάπτυξης στην Ευρώπη, οδήγησε πολλούς να αποκαλούν τη χώρα της Κέλτικο Τίγρη (Celtic Tiger). Αναμφισβήτητα ένα από τα κλειδιά της οικονομικής αυτής ανάπτυξης ήταν ο χαμηλός εταιρικός φόρος, σε ποσοστό 12,5% του κανονικό συντελεστή.

Η λήψη των δανείων σε ξένο νόμισμα από τις ιρλανδικές τράπεζες αυξήθηκε από €15 δισ. σε €110 δισ. το 2004-2008. Μεγάλο μέρος αυτών των δανείων δανείστηκαν σε τρίμηνη βάση για τη χρηματοδότηση έργων κτιρίων που τελικά δεν θα πωλούνταν ακόμα και μετά από αρκετά χρόνια. Όταν οι ιδιοκτησίες δεν μπορούσαν να πωληθούν λόγω υπερπροσφοράς, το αποτέλεσμα ήταν μια κλασική αναντιστοιχία ενεργητικού-παθητικού. Κατά την διάρκεια των ιρλανδικών τραπεζικών εγγυήσεων, οι τράπεζες λεγόταν ότι είχαν έλλειμμα ρευστότητας (αλλά όχι αφερέγγυο) κατά €4 δισ., κάτι το οποίο κατέληξε να είναι μια τεράστια υποτίμηση.

Η οικονομία γενικότερα αλλά και τα οικονομικά στοιχεία της κυβέρνησης άρχισαν να δείχνουν σημάδια της επικείμενης ύφεσης μέχρι το τέλος του 2007, όταν τα φορολογικά έσοδα υπολείπονταν της πρόβλεψης του ετήσιου προϋπολογισμού του έτους κατά 2,3 δισ € (5%), με τα τέλη χαρτοσήμου και του φόρου εισοδήματος να υπολείπονται επίσης κατά €0,8 δισ., με αποτέλεσμα τον αφανισμό του πλεονάσματος του προϋπολογισμού της κυβέρνησης το 2007 κατά € 2,3 δισ. του Α.Ε.Π. η επικείμενη ύφεση έγινε σαφής από τα μέσα του 2008. Στη συνέχεια, τα δημοσιονομικά ελλείμματα αυξήθηκαν, πολλές επιχειρήσεις έκλεισαν, η ανεργία αυξήθηκε, ο ιρλανδικός δείκτης του χρηματιστηρίου (I.S.E.Q.) μειώθηκε και πολλοί μετανάστες εργάτες επέστρεψαν στα κράτη τους.

Η Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία της Ιρλανδίας υπολόγισε ότι 34.500 άνθρωποι εγκατέλειψαν τη χώρα από τον Απρίλιο του 2009 – 2010 και αυτή ήταν η μεγαλύτερη καθαρή μετανάστευση που σημειώθηκε από το 1989. Ωστόσο, μόνο 27.700 από αυτούς ήταν ιρλανδοί υπήκοοι. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι οι περισσότεροι άνθρωποι πήγαν κάπου αλλού εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ ή την Ε.Ε., δηλαδή τους παραδοσιακούς προορισμούς για τους Ιρλανδούς μετανάστες.

2008: Η διοίκηση του Μπράιαν Κόουεν (Brian Cowen), η τραπεζική εγγύηση, η αύξηση των φόρων, η εξέγερση των συνταξιούχων.

Μετά το διορισμό του Μπράιαν Κόουεν ως πρωθυπουργό τον Μάιο του 2008, το κυβερνών κόμμα Fianna Fáil σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις είχε ποσοστά κοντά στο 41 %, κοντό στα επίπεδα των εκλογών του .

Κατά την περίοδο 2009 - 2010 οι απαιτήσεις της αντιπολίτευσης για πρόωρες εκλογές εντάθηκαν και κάποια από τα μέλη του κόμματος παραιτήθηκαν υποστηρίζοντας αυτές τις προτάσεις για εκλογές και έτσι μειώνοντας την πλειοψηφία των μελών της κυβέρνησης σε απλά μέλη. Ως τον Δεκέμβριο του 2010, και μετά την παρέμβαση του Δ.Ν.Τ., η δημοτικότητα του κόμματος έφτασε σε ένα ακόμη χαμηλό ρεκόρ σε ποσοστό 13 % και οι συνεργάτες τους συνασπισμού, το Κόμμα των Πρασίνων, ανακοίνωσε ότι θα αποσύρει την υποστήριξη του από την κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 2011 μετά την έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού.

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι οι εκλογές θα πραγματοποιούνταν την άνοιξη του 2011 , αλλά η προβλεπόμενη ημερομηνία έπρεπε να επισπευσθεί έως τις 25 Φεβρουαρίου, μετά από έναν ανασχηματισμό του υπουργικού συμβουλίου που επικρίθηκε έντονα. Ο Πρωθυπουργός Μπράιαν Κόουεν αντικαταστάθηκε ως αρχηγός του κόμματος από τον Micheál Martin. Κατά την εκλογή , το πολιτικό κόμμα Fianna Fáil έλαβε 17 % των ψήφων και οι έδρες τους μειώθηκαν από 71 στο ιστορικό χαμηλό των 20 . Η αντιπολίτευση των κομμάτων 'The Fine Gael' και του Εργατικού Κόμματος εξασφάλισε μεν μεγάλο σύνολο εδρών, αλλά όχι απόλυτη πλειοψηφία και για αυτό σχημάτισαν κυβέρνηση συνασπισμού.

Έκτακτος προϋπολογισμός της κυβέρνησης τον Οκτώβριο του 2008

Η Ιρλανδία δήλωσε επισήμως ότι ήταν σε ύφεση το Σεπτέμβριο του 2008. Πριν από αυτή τη δήλωση, η ιρλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε, στις 3 Σεπτεμβρίου του ιδίου έτους, ότι θα υποβάλει τον κρατικό προϋπολογισμό του 2009 όχι στην συνήθη ημερομηνία του Δεκεμβρίου αλλά στις 14 Οκτωβρίου 2008. Σε μια δήλωση, η κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι αυτό οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη κρίση της παγκόσμιας οικονομίας. Ο προϋπολογισμός, με την ένδειξη "ο δυσκολότερος για πολλά έτη», περιελάμβανε μια σειρά αμφιλεγόμενων μέτρων, όπως ένας προτεινόμενος φόρος εισοδήματος, ο οποίος τελικά αναδιαρθρώθηκε, και την ανάκληση των ήδη υποσχεθέντων εμβολίων HPV για μαθήτριες. Άλλα αποτελέσματα του προϋπολογισμού περιελάμβαναν έναν νέο φόρο εισοδήματος που θα επιβαλλόταν σε όλους τους εργαζόμενους που υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο, καθώς και το κλείσιμο ενός αριθμού στρατοπέδων κοντά στα σύνορα με τη Βόρεια Ιρλανδία.

Ως αποτέλεσμα αυτών των νέων μέτρων λιτότητας, προκλήθηκε μια απροσδόκητη δημόσια κατακραυγή για την προτεινόμενη απόσυρση των ιατρικών καρτών καθώς και την επικείμενη επιστροφή των φοιτητικών διδασκτρών. Ακολούθησε μια σειρά από διαδηλώσεις των καθηγητών και των αγροτών, ενώ στις 22 Οκτωβρίου 2008, τουλάχιστον 25.000 συνταξιούχοι και φοιτητές κατέβηκαν σε πορεία διαμαρτυρίας μπροστά από το ιρλανδικό κοινοβούλιο στο Δουβλίνο.

Μερικοί από τους συνταξιούχους επευφημούσαν τους φοιτητές, καθώς οι διαμαρτυρούμενοι διαδηλωτές συναντούσαν ο ένας τον άλλο στους δρόμους του Δουβλίνου. Επίσης, κάποιες αλλαγές στην εκπαίδευση οδήγησαν σε μια υπουργική σύνοδο με τρεις επισκοπούς της Εκκλησίας της Ιρλανδίας όπου εξασφαλίστηκε από τον υπουργό Παιδείας και Επιστημών Μπατ Ο'Κεεφφε ότι η θρησκευτική διδασκαλία δεν θα επηρεαζόταν από τις αλλαγές στον προϋπολογισμό.

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2008, η κυβέρνηση εξέδωσε μια απεριόριστη τραπεζική εγγύηση υπέρ των τραπεζών που επρόκειτο να κοστίσει πολύ περισσότερο από ό, τι η κυβέρνηση υπολόγιζε και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό επρόκειτο να οδηγήσει στην παρέμβαση της Ε.Ε. – Δ.Ν.Τ. στα τέλη του 2010.

Παρά την τραπεζική εγγύηση το Σεπτέμβριο, τον Δεκέμβριο του 2008 ο Αμερικανός πρόεδρος στην Ουάσιγκτον ανέφερε, μετά από μια συνέντευξη με τον John McCarthy του Υπουργείου Οικονομικών της Ιρλανδίας και άλλους δύο ανώτερους υπαλλήλους, πως δεν υπάρχει σαφές σχέδιο διάσωσης. Ο John McCarthy ανέφερε πως «οποιαδήποτε πρόβλεψη στο σημερινό αβέβαιο περιβάλλον είναι σχεδόν αδύνατη» και ότι η κυβέρνηση θα μπορούσε μόνο να "αντιδράσει λόγω του γρήγορου ρυθμού της ύφεσης».

2009: NAMA, απεργίες και βιομηχανικές αναταραχές

Στις 5 Ιανουαρίου 2009, η εταιρεία Waterford Wedgwood τέθηκε υπό καθεστώς πτώχευσης. Στις 30 Ιανουαρίου, οι εργαζόμενοι στο εργοστάσιο της, το Waterford Crystal στο Kilbally ενημερώθηκαν ότι θα χάσουν τη δουλειά τους. Μια δήλωση που εκδόθηκε από το δέκτη, David Carson, από τη διεθνή συμβουλευτική εταιρεία Deloitte, επιβεβαίωσε ότι, από τους 670 εργαζόμενους, 480 από αυτούς θα πρέπει να απολυθούν. Οι εργάτες απάντησαν οργισμένα σε αυτή την απρόσμενη απόφαση και τουλάχιστον 100 από αυτούς ξεκίνησαν μια ανεπίσημη καθιστική διαμαρτυρία στο θεωρείο των επισκεπτών στο εργοστάσιο την ίδια νύχτα. Επέμειναν ότι θα αρνούταν να φύγουν μέχρι να υπάρξει μια συνάντηση με τον David Carson. Μια συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε την επόμενη μέρα δεν κατάφερε να προσδώσει κάποια λύση για να επιλυθεί το ζήτημα, και έτσι η κατάληψη συνεχίστηκε για δύο σχεδόν μήνες μέχρι τις 22 Μαρτίου.

Στις 18 Φεβρουαρίου 2009, 13.000 δημόσιοι υπάλληλοι ψήφισαν για απεργία κατά την διάρκεια πρότασης της κυβέρνησης για συνταξιοδοτική εισφορά. Η εν λόγω δράση πραγματοποιήθηκε στις 26 Φεβρουαρίου. Κάποιες μέρες νωρίτερα, περίπου 120.000 άνθρωποι, διαμαρτυρήθηκαν στους δρόμους του Δουβλίνου στις 21 Φεβρουαρίου. Αυτήν την πράξη ακολούθησε μια ακόμη πορεία μέσα στην πρωτεύουσα στις 25 Φεβρουαρίου καθώς και ακόμα μια μεσημεριανή διαμαρτυρία από 10.000 δημοσίους υπαλλήλους στις 19 Μαρτίου 2009. Ακολούθησαν άλλες δύο ξεχωριστές διαδηλώσεις οδηγών ταξί στο Δουβλίνο στις 20 Μαρτίου 2009.

Τον Απρίλιο του 2009, η κυβέρνηση πρότεινε την Υπηρεσία Διεύθυνσης Εθνικού Κεφαλαίου (National Asset Management Agency – N.A.M.A.), με σκοπό να αναλάβει μεγάλα δάνεια από τις τράπεζες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επιστρέψουν στα επίπεδα κανονικής χρηματοοικονομικής ρευστότητας και να βοηθήσουν στην οικονομική ανάκαμψη του κράτους. Η πρώτη εκτίμηση της υπηρεσίας N.A.M.A. ήταν το Σεπτέμβριο του 2009, την ίδια χρονική στιγμή λίγο πριν από την έκδοση της δεύτερης τραπεζικής εγγύησης ενός έτους.

Οι δαπάνες για τις διασώσεις τραπεζών, η N.A.M.A. και τα δημόσια ελλείμματα κατά την περίοδο έδειχναν να ωθούν το ιρλανδικό εθνικό χρέος σε ποσοστό μέχρι και 125% του ΑΕΠ ως το 2015. Ωστόσο, υπήρξαν μια σειρά από παραπλανητικές εκτιμήσεις των στατιστικών στοιχείων σχετικά με το χρέος της Ιρλανδίας κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Η Ιρλανδία, όπως και το Λουξεμβούργο, φιλοξενεί έναν δυσανάλογα μεγάλο αριθμό διεθνών παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Πολλοί στατιστικοί υπολογισμοί περιλαμβάνουν τα χρέη όλων των τραπεζών που βρίσκονται στην Ιρλανδία χωρίς διαχωρισμό των ξένων τραπεζών από τις ιρλανδικές. Οι υποχρεώσεις των ιρλανδικών τραπεζών,

αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό που ισοδυναμεί με περίπου 309% του Α.Ε.Π., το οποίο είναι το τρίτο υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2010: Διάσωση των τραπεζών, φοιτητικές διαδηλώσεις, ένα νέο ξεκίνημα για έναν καλύτερο τρόπο.

Τον Απρίλιο του 2010 , μετά από μια σημαντική αύξηση στις ιρλανδικές αποδόσεις των διετών ομολόγων, η Εθνική Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων της Ιρλανδίας (N.T.M.A.) δήλωσε ότι «δεν είχε σημαντικές υποχρεώσεις αναχρηματοδότησης» για το 2010. η απαίτηση του για 20 δισ. € για το 2010 συνοδεύτηκε από ρευστό € 23 δισεκατομμυρίων, και παρατήρησε: "Είμαστε σε μια πολύ άνετη θέση". Μέχρι το Σεπτέμβριο του 2010, οι τράπεζες δεν μπορούσαν να συγκεντρώσουν την απαραίτητη χρηματοδότηση και αυτό είχε ως αποτέλεσμα η τραπεζική εγγύηση να ανανεωθεί για τρίτη χρονιά. Αυτό είχε μια σειρά από αρνητικές επιπτώσεις, όπως αρνητικό αντίκτυπο στις ιρλανδικά κρατικά ομόλογα, την αύξηση της βοήθειας της κυβέρνησης προς τις τράπεζες στο 32 % του Α.Ε.Π., και την εκκίνηση διαπραγματεύσεων με την Ε.Κ.Τ. και το Δ.Ν.Τ .

Το βράδυ της 21ης Νοεμβρίου 2010, ο τότε πρωθυπουργός Μπράιαν Κόουεν επιβεβαίωσε ότι η Ιρλανδία ζήτησε επισήμως χρηματοδοτική στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (E.F.S.F.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.), αίτημα το οποίο έγινε δεκτό με ικανοποίηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τους υπουργούς Οικονομικών της Ε.Ε.

Το αίτημα εγκρίθηκε από τους υπουργούς Οικονομικών των χωρών της ευρωζώνης σε μια τηλεφωνική τηλεδιάσκεψη. Η συμφωνία όσων αφορά τις λεπτομέρειες σχετικά με την οικονομική ρύθμιση καθορίστηκε μέσα στις επόμενες εβδομάδες, και το δάνειο υπολογιζόταν ότι θα ήταν στο ποσό των 100 δισ. €, εκ των οποίων περίπου 8 δισεκατομμύρια € θα παρέχονταν από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Μετά την αρνητική κριτική της συγκεκριμένης δράσης, ο ηγέτης του Πράσινου Κόμματος John Gormley άφησε να εννοηθεί πως το κόμμα του θα επιδιώξει γενικές εκλογές τον Ιανουάριο του 2011, με την έμμεση απειλή ότι θα αποχωρήσει από κυβέρνηση. με την προσθήκη ενός αριθμού ανεξαρτήτων βουλευτών στο κόμμα του οι οποίοι δήλωναν ότι δεν θα συνεχίσουν να στηρίζουν την κυβέρνηση και την κερδοσκοπική τοποθέτηση, ο Μπράιαν Κόουεν ζήτησε μια συνέντευξη τύπου στην οποία ανακοίνωσε ότι η κυβέρνηση είχε την πρόθεση να εισαγάγει και να ψηφίσει τον ετήσιο προϋπολογισμό και τα απαραίτητα νομοσχέδια πριν τις εκλογές του 2011.

Ωστόσο , στις 23 Νοεμβρίου, κάποια μέλη του κυβερνώντος κόμματος Fianna Fáil του Brian Cowen καθώς και ηγετικά στελέχη της αντιπολίτευσης ζήτησαν ψήφο εμπιστοσύνης κατά της κυβέρνησης και τη διάλυση του Ιρλανδικού Κοινοβουλίου πριν την κρίσιμη ψηφοφορία επί του προϋπολογισμού στις 7 Δεκεμβρίου 2010, η οποία θα άνοιγε το δρόμο για την έγκριση του οικονομικού πακέτου διάσωσης της χώρας.

Στις 28 Νοεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το ιρλανδικό κράτος συμφώνησαν στο πακέτο διάσωσης € 85 δισεκατομμύρια το οποίο απαρτιζόταν από €22,5 δις. από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης (E.F.S.M.), €22,5 δισεκατομμύρια από το Δ.Ν.Τ., 22,5€ δις. από την Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (E.F.S.F.), €17,5 δις. από το εθνικό αποθεματικού ταμείου συντάξεων του ιρλανδικού κράτους (N.P.R.F.) και διμερή δάνεια από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Δανία και τη Σουηδία. Ο Πρόεδρος του Eurogroup Jean-Claude Juncker, δήλωσε ότι η συμφωνία περιελάμβανε €10 δισεκατομμύρια για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, €25 δισεκατομμύρια για τα τραπεζικά απρόβλεπτα και €50 δισεκατομμύρια για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού.

2011: Κατάρρευση της κυβέρνησης, καταλήψεις, καθεστώς “junk”, ανεκπλήρωτες υποσχέσεις

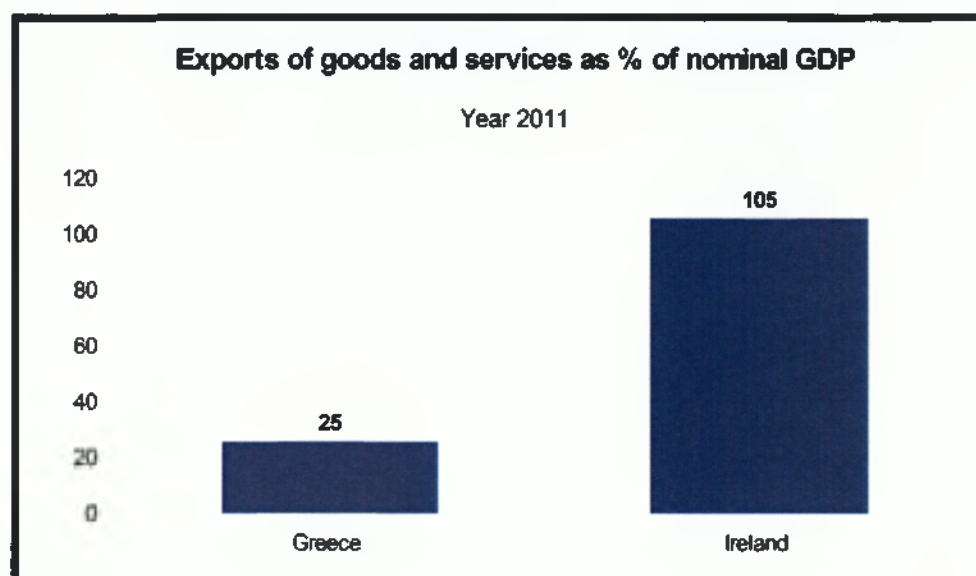
Κατάρρευση της διοίκησης Cowen

Στις 6 Φεβρουαρίου 2011, αποκαλύφθηκε ότι η Ιρλανδία είχε λάβει ένα πρώτο πακέτο διάσωσης από το E.F.S.F. ύψους €3.600.000.000. Αυτό ήταν ένα ελαφρώς υψηλότερο ποσό από ό, τι ήταν αναμενόμενο στο παρελθόν, κυρίως λόγω των καλύτερων από το αναμενόμενο αποτελεσμάτων της δημοπρασίας των ομολόγων του E.T.X.S. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) τον Ιανουάριο του 2011. Αργότερα τον ίδιο μήνα, η κυβέρνηση συνασπισμού του κόμματος Fianna Fail και το Πράσινο Κόμμα έχασαν τις γενικές εκλογές και αντικαταστάθηκαν από μια συμμαχία που αποτελούνταν από το Fine Gael και το Εργατικό Κόμμα.

Σύμφωνα με πηγές από την Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (E.F.S.F.), τον Φεβρουάριο μεταφέρθηκε στην Ιρλανδία από το ταμείο διάσωσης της ευρωζώνης η πρώτη δόση των €3.6 δις. (£ 3.000.000.000) – ένα λίγο υψηλότερο ποσό από αυτό που είχε αρχικά συμφωνηθεί €3 δις.

Τα κεφάλαια είναι μέρος ενός μεγαλύτερου πακέτου €85 δις. από το ταμείο διάσωσης που εγκρίθηκε από την κοινοπραξία της E.E./Δ.Ν.Τ. για τη διάσωση του τραπεζικού τομέα της χώρας - η οποία δεν έχει ακόμη ανακάμψει από τις πολύ μεγάλες απώλειες που υπέστη λόγω κακής διαχείρισης των δανείων της και παρόμοια διαδρομή θα ακολουθήσει και η Ελλάδα, η οποία αναζήτησε ένα παρόμοιο πακέτο διάσωσης το έτος 2010.

Παρ όλες αυτές τις οικονομικές και πολιτικές αναταράξεις η οικονομία της Ιρλανδίας κατάφερε να σημειώσει στον τομέα των εξαγωγών το αξιοσημείωτο ποσοστό του 105% του Α.Ε.Π. για το έτος αυτό. Στον αντίποδα αυτής, βρίσκεται η Ελλάδα στην οποία καταγράφηκε το αντίστροφο αξιοσημείωτο 25%²

Το E.F.S.F. έχει αναφέρει ότι θα εκδώσει δύο επιπλέον ομολόγα για να συγκεντρωθούν χρήματα για την Ιρλανδία και τα δύο αυτά ποσά θα κυμαίνονται μεταξύ €3 δις. και €5 δις.. Το Δ.Ν.Τ. σχεδιάζει να συγκεντρώσει συνολικά €17.6 δις. το 2011 και € 4.9 δις. το 2012 από την πώληση ομολόγων. Το πρώτο από αυτά τα ομολογιακά δάνεια του E.T.X.Σ. (E.F.S.F.) εκδόθηκε με επιτόκιο 2,89 τοις εκατό.

Τον Απρίλιο του 2011, παρ'όλα τα μέτρα που είχαν ληφθεί, η Moody's υποβάθμισε το χρέος των ιρλανδικών τραπεζών στο καθεστώς «junk». Μέχρι τον Αύγουστο του 2011, οι μεγαλύτερες από τις έξι τράπεζες που είχαν εγγύηση από το κράτος, είχαν μεν κεφαλαιοποίηση €2,86 δις. αλλά τα δάνεια σε αυτές από την E.K.T. και την ιρλανδική Κεντρική Τράπεζα ήταν περίπου €50 δις.

²http://en.wikipedia.org/wiki/Irish_financial_crisis

Τον Ιούλιο του 2011 οι ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν να μειώσουν το επιτόκιο που πλήρωνε η Ιρλανδία για το δάνειο διάσωσης της από την Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ. από περίπου 6 % στο 3,5 % έως 4 % και να διπλασιαστεί ο χρόνος του δανείου έως 15 έτη. Με αυτή την κίνηση η χώρα αναμενόταν να εξοικονομήσει από 600 έως 700.000.000 ευρώ ετησίως. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2011, σε μια προσπάθεια να διευκολύνει περαιτέρω τη δύσκολη οικονομική κατάσταση της Ιρλανδίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα μειώσει το επιτόκιο του δανείου των €22,5 δις. που προέρχονταν από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (E.F.S.M.), στο 2,59%, το οποίο είναι το επιτόκιο το οποίο πληρώνει η ίδια η Ε.Ε. για να δανειστεί από τις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Τον Νοέμβριο του 2011 το υπουργείο των Οικονομικών στο Δουβλίνο ανέφερε πως το ιρλανδικό δημόσιο χρέος μειώθηκε κατά 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ καθώς εντοπίστηκε – καθυστερημένα - μια λανθασμένη λογιστική εγγραφή.³

Η ιρλανδική κυβέρνηση ενημερώθηκε ότι το συγκεκριμένο κονδύλι είχε εγγραφεί στο παθητικό του κρατικού προϋπολογισμού για το 2010 όχι μία φορά, αλλά δύο. Αυτό έγινε όταν καταρτίστηκε η τότε πρόσφατη δημοσιονομική προοπτική.

"Διορθώνοντας το σφάλμα αυτό, η εκτίμηση για το οριστικό δημόσιο χρέος του έτους 2010 μειώνεται κατά 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό 2,3% του ιρλανδικού Α.Ε.Π." αναφέρει το ανακοινωθέν του υπουργείου των Οικονομικών στο Δουβλίνο.

Σύμφωνα με οικονομικούς παρατηρητές που μίλησαν στο Γαλλικό Πρακτορείο, η εξέλιξη αυτή ελάφρυνε τα δημόσια οικονομικά μεγέθη, που αντιμετώπιζαν τις αρνητικές επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης. "Εστω και σε περιφερειακό επίπεδο, οι βελτιώσεις είναι οπωσδήποτε καλοδεχούμενες", χαιρέτισε ο Ντέρμोट Ο'Λίρι, επικεφαλής οικονομολόγος του χρηματιστηριακού οίκου Goodbody. Έτσι, για το 2010 το ιρλανδικό δημόσιο χρέος από τα 148 δις. ευρώ μειώθηκε στα 145,5 δις. ευρώ, δηλαδή από το 94,9% στο 92,6% του Α.Ε.Π. της Ιρλανδίας.

Σύμφωνα με το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών και Επιχειρήσεων της Ιρλανδίας, η ανάκαμψη των εισαγωγών βελτίωσε σταδιακά την οικονομία της και την ανέσυρε από το κατώτατο σημείο στο οποίο βρισκόταν. Ως αποτέλεσμα αυτών των βελτιωμένων οικονομικών προοπτικών, το κόστος των 10ετών κρατικών ομολόγων, μειώθηκε από το ιστορικό ρεκόρ του 12 % που είχε βρεθεί στα μέσα Ιουλίου 2011, χαμηλότερα από 4 % το 2013.

³ <http://www.athina984.gr/node/165711>

2012: Αρχή της οικονομικής ανάκαμψης και επανεισόδου στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές

Τον Ιανουάριο του 2012, ο πρωθυπουργός Enda Kenny αρνήθηκε πως η Ιρλανδία θα χρειαστεί ένα δεύτερο πακέτο διάσωσης, αλλά παραδέχτηκε ότι θα αντιμετώπιζαν «πολύ σημαντικές οικονομικές προκλήσεις» στο μέλλον. Το ίδιο έτος η κυβέρνηση προσπάθησε να επικυρώσει τη Συνθήκη για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Ο Γενικός Εισαγγελέας πρότεινε ένα δημοψήφισμα για να εξασφαλιστεί η συνοχή του συντάγματος. Κατά συνέπεια, η τριακοστή τροποποίηση του συντάγματος της Ιρλανδίας ψηφίστηκε στις 31 Μαΐου, με 60,3% υπέρ σε ποσοστό συμμετοχής 50%. Αυτό κατοχύρωσε την Συνθήκη Fiscal στο άρθρο 29 του ιρλανδικού Συντάγματος.

Ένας φόρος ακίνητης περιουσίας επανήλθε σε ισχύ το 2012. Ο συγκεκριμένος φόρος αρχικά χρεώθηκε ως ένα επιπλέον ποσό σε όλες τις ιδιοκτησίες και από την αρχή του 2013 θα χρεώνονταν σε ποσοστό 0,18% της εκτιμώμενης αξίας της αγοράς ενός ακινήτου. Ακόμη περικοπές δαπανών περιελάμβαναν μειώσεις στα επίπεδα των αμοιβών του δημόσιου τομέα, μείωση του αριθμού των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα μέσω των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδότησης, μειωμένες πληρωμές κοινωνικής πρόνοιας όπως και την μείωση των δαπανών για την υγεία.

Ως αποτέλεσμα της αύξησης της φορολογίας και την μείωση των κρατικών δαπανών το έλλειμμα της ιρλανδικής κυβέρνησης αναφέρθηκε πως είχε μειωθεί από 30,9% του Α.Ε.Π. το 2010 σε 7,6% του Α.Ε.Π. το 2012 από την Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία της Ιρλανδίας. Επιπλέον, το ποσοστό ανεργίας της Ιρλανδίας είχε αρχίσει σιγά-σιγά να μειώνεται από το πολύ υψηλό σημείο που είχε φτάσει (15,1%) το Φεβρουάριο του 2012 στο 11,7% το Μάιο του 2014. Μια ακόμη θετική πληροφορία είναι πως ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 58.000 άτομα (αύξηση 3,1% στο ποσοστό απασχόλησης) μέχρι τον Σεπτέμβριο του επόμενου έτους, δηλαδή του 2013.

Στις 26 Ιουλίου 2012, για πρώτη φορά από το Σεπτέμβριο του 2010, η Ιρλανδία ήταν σε θέση να επιστρέψει στις χρηματοπιστωτικές αγορές πουλώντας πάνω από €5 δις. μακροπρόθεσμου δημόσιου χρέους, με επιτόκιο 5,9% για τα ομόλογα 5 ετών και 6,1% για τα ομόλογα 8 ετών. Τον Δεκέμβριο του 2013 μετά από τρία χρόνια στήριξης της οικονομίας, η Ιρλανδία τελικά εγκατέλειψε το πρόγραμμα διάσωσης της Ε.Ε./Δ.Ν.Τ., παρόλο που το ποσοστό ανεργίας της χώρας παρέμενε σε υψηλά επίπεδα και οι μισθοί του δημόσιου τομέα εξακολουθούσαν να είναι περίπου 20% χαμηλότεροι από ό, τι στην αρχή της κρίσης.

2013: Από την ρευστοποίηση της I.B.R.C. στην έξοδο από την κρίση

Ρευστοποίηση της I.B.R.C.

Τη νύχτα της 6-7 Μαρτίου 2013, η ιρλανδική εταιρεία Irish Bank Resolution Corporation (I.B.R.C.)⁴ κήρυξε πτώχευση μετά τον νόμο έκτακτης ανάγκης που ψηφίστηκε μέσω των Ιρλανδών βουλευτών από τον συνασπισμό των κομμάτων Fine Gael/Εργατικού Κόμματος, ενώ ο Πρόεδρος Michael D. Higgins επέστρεψε από 3μερη επίσημη επίσκεψη στην Ιταλία, την οποία είχε ξεκινήσει το ίδιο πρωί.

Αυτή ήταν η νύχτα πριν ακουστεί στο Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας μια ένσταση από έναν επιχειρηματία του Δουβλίνου, τον David Hall, ότι δεν έχει το κύρος να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του γραμματίου πληρωμής €3.060.000.000 που οφειλόταν στο τέλος του Μαρτίου στο Δ.Ν.Τ. Το αρχικό επιχείρημα του David Hall ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου ήταν ότι η καταβολή των € 31 δις. σε γραμμάτια από την πλέον πτωχευμένη Anglo Irish Bank ήταν παράνομη, καθώς η έκδοσή τους το 2010 δεν είχε εγκριθεί με ψηφοφορία της Ιρλανδικής Βουλής.

Η ιρλανδική Βουλή κλήθηκε σε συνεδρία στις 6 Φεβρουαρίου 2013. Η προτεινόμενη νομοθεσία ψηφίστηκε από την ιρλανδική Βουλή με αναλογία 113-35. Ο πρόεδρος Michael D. Higgins έσπευσε στο σπίτι από την επίσκεψή του στη Ρώμη και υπέγραψε και έθεσε σε ισχύ το ιρλανδικό νομοσχέδιο "Bank Corporation Bill 2013" στις 7 Φεβ 2013.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Ιρλανδίας υποστήριξαν με συντριπτική πλειοψηφία τη συγκεκριμένη νομοθεσία. Η έκδοση της 8 Φεβρουαρίου της εφημερίδας "The Irish Times" περιείχε μια ενότητα αφιερωμένη στο θέμα, η οποία περιγράφηκε πως έμοιαζε με ένα δελτίο τύπου από το Υπουργείο Οικονομικών.

Στις 17 Φεβρουαρίου 2013, η Επικεφαλής των οικονομικών υπηρεσιών της Anglo Irish Bank, Maarten van Eden, υπέβαλε την παραίτησή της γραπτώς με την δικαιολογία: «δεν έχω καμία απολύτως εμπιστοσύνη στην ικανότητα της κυβέρνησης να κάνει το σωστό πράγμα για τον χρηματοπιστωτικό τομέα.» και περιγράφοντας τις ενέργειες της κυβέρνησης για το χρεωστικό γραμμάτιο ως "βιτρίνα".

⁴ Η Irish Bank Resolution Corporation (I.B.R.C.) ήταν το όνομα που δόθηκε στην οικονομική οντότητα που σχηματίστηκε το 2011 από το δικαστήριο με εντολή συγχώνευσης των κρατικών τραπεζικών ιδρυμάτων Anglo Irish Bank και Irish Nationwide Building Society.

Έξοδος από την οικονομική κρίση

Η Ιρλανδία βγήκε επισήμως από το σχέδιο διάσωσης της τρούικας το Δεκέμβριο του 2013. Για να σηματοδοτήσει το τέλος της διάσωσης, ο πρωθυπουργός Enda Kenny έδωσε μια δημόσια ομιλία, λέγοντας ότι η χώρα κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, και ότι η οικονομία είχε αρχίσει να ανακάμπτει. Η σημασία της εξόδου για την ιρλανδική οικονομία όμως αμφισβητήθηκε από τα άλλα μέλη της ευρωπαϊκής Ένωσης, πολλά από τα οποία το είδαν ως μια άσκηση δημοσίων σχέσεων.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ανακοίνωσε στις 14-12-2013 ότι αποδέσμευσε την τελευταία δόση του δανείου για την Ιρλανδία, γεγονός που σηματοδοτεί το τέλος του διεθνούς προγράμματος διάσωσης της χώρας που ξεκίνησε το 2010.

Το Δ.Ν.Τ. αποδέσμευσε τα τελευταία 650 εκατομμύρια ευρώ, με τα οποία το συνολικό ποσό που έλαβε το Δουβλίνο φτάνει τα 21.8 δισεκατομμύρια μέσα σε τρία χρόνια.

Η έξοδος της Ιρλανδίας από το πρόγραμμα διάσωσης αποτελεί έναν σταθμό στις προσπάθειες της ευρωζώνης να επιλύσει την κρίση χρέους. Η Ιρλανδία ζήτησε βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Δ.Ν.Τ. το 2010 ώστε να θέσει τα δημόσια οικονομικά της υπό έλεγχο και κατάφερε να τηρήσει τους όρους της συμφωνίας, περιορίζοντας τις δαπάνες της και αυξάνοντας τους φόρους ώστε να αναδιαρθρώσει την οικονομία της και να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμά της.

«Αυτό δεν είναι το τέλος του δρόμου. Είναι ένα πολύ σημαντικό ορόσημο», δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου ο υπουργός Οικονομικών Μάικλ Νούναν. «Αλλά πρέπει να συνεχίσουμε την ίδια πολιτική», πρόσθεσε. Η οικονομία της Ιρλανδίας αναμένεται να αναπτυχθεί κατά περίπου 2% το 2014, η ανεργία έχει πέσει κάτω από το 13% (από 15,1% το 2012) και το Δουβλίνο ευελπιστεί ότι θα τα καταφέρει χωρίς γραμμή πιστώσεων ως μέτρο ασφαλείας απέναντι στις διακυμάνσεις των αγορών.

Μολονότι δεσμεύτηκε να διατηρήσει τη δημοσιονομική πειθαρχία, ο Νούναν είπε ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο περικοπής φόρων τα δύο επόμενα χρόνια ώστε να στηριχθεί η οικονομία. «Εάν μπορούμε να κάνουμε αλλαγές που θα βοηθήσουν την οικονομία να αναπτυχθεί καλύτερα και να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας, αυτό θα κάνουμε», τόνισε.

Αν και η έξοδος από το πρόγραμμα είναι ένα σημαντικό επίτευγμα για την κυβέρνηση, ο πρωθυπουργός Έντα Κένι θα πρέπει να ξεπεράσει ακόμη πολλά εμπόδια για να κερδίσει και πάλι την ψήφο των Ιρλανδών στις εκλογές που προβλέπεται να γίνουν στις αρχές του 2016.

Κεφάλαιο Τρίτο: Η παρέμβαση στην Ελλάδα

Εισαγωγή

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, η οικονομία στην Ελλάδα ήταν μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες στην ευρωζώνη. Καθώς η παγκόσμια οικονομία άρχισε να καταρρέει από την μεγάλη οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2007 - 2008, η Ελλάδα επηρεάστηκε πάρα πολύ διότι οι κύριες βιομηχανίες της, αυτές της ναυτιλίας και του τουρισμού ήταν ιδιαίτερα ευαίσθητες στις αλλαγές του επιχειρηματικού κύκλου. Η κυβέρνηση δαπάνησε ένα υπερβολικό βαθμό για να συγκρατήσει την οικονομία από το να καταρρεύσει και για αυτό τον λόγο το χρέος της χώρας αυξήθηκε ανάλογα.

Παρά τη δραστική αναθεώρηση η οποία ήταν ανοδική ως προς τις προβλέψεις για το έλλειμμα του προϋπολογισμού του 2009 τον Οκτώβριο του 2009, τα ελληνικά επιτόκια δανεισμού αυξήθηκαν αρχικά παρά μειώθηκαν. Μέχρι τον Απρίλιο του 2010, ήταν προφανές ότι η χώρα δεν ήταν σε θέση να δανειστεί από τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Στις 23 Απριλίου 2010, η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε αρχικό δάνειο €45 δισεκατομμυρίων από την Ε.Ε. και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.), για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της για το υπόλοιπο μέρος του 2010. Λίγες μέρες αργότερα η διεθνούς φήμης συμβουλευτική εταιρεία Standard & Poor's μείωσε το δημόσιο χρέος της Ελλάδας στην βαθμολογία BB + ή αλλιώς «καθεστώς "junk"». Λόγω αυτής της επιπλοκής οι χρηματιστηριακές αγορές σε όλο τον κόσμο άρχισαν να απομακρύνονται σε απάντηση στην ελληνική υποβάθμιση.

Την 1η Μαΐου 2010, η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε μια σειρά μέτρων λιτότητας για να εξασφαλίσει ένα τριετές δάνειο ύψους €110 δις. Η συγκεκριμένη κίνηση όμως αντιμετωπίστηκε με μεγάλη οργή από το ελληνικό κοινό, που οδήγησε σε μαζικές διαδηλώσεις, ταραχές και κοινωνική αναταραχή σε όλη την Ελλάδα. Η Τρόικα, η τριμελής επιτροπή που αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Ε.Κ. , Ε.Κ.Τ. και Δ.Ν.Τ.) , προσέφερε στην Ελλάδα ένα δεύτερο πακέτο διάσωσης με την μορφή δανείου ύψους €130 δισεκατομμυρίων τον Οκτώβριο του 2011, αλλά με την προϋπόθεση να εφαρμοστούν περαιτέρω μέτρα λιτότητας αλλά να υπάρξει και μια συμφωνία για την αναδιάρθρωση του χρέους.

Λίγο απροσδόκητα, ο Έλληνας πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου ήταν ο πρώτος που απάντησε στην πρόκληση, ανακοινώνοντας ένα δημοψήφισμα τον Δεκέμβριο του 2011 σχετικά με το νέο σχέδιο διάσωσης, αλλά αναγκάστηκε να υποχωρήσει μετά από ισχυρές πιέσεις που δέχτηκε από τους εταίρους της Ε.Ε., που απείλησαν να παρακρατήσουν ληξιπρόθεσμες πληρωμές δανείου €6 δις. κάτι που η Ελλάδα χρειαζόταν απαραίτητως μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου. Στις 10 Νοεμβρίου 2011 ο Γ. Παπανδρέου παραιτήθηκε μετά από συμφωνία με το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας και του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού να διοριστεί ένας τεχνοκράτης, ο Λουκάς Παπαδήμος ως νέος πρωθυπουργός της προσωρινής κυβέρνησης εθνικής ένωσης, με την ευθύνη για την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων λιτότητας έτσι ώστε αυτά να ανοίξουν τον δρόμο για το δεύτερο δάνειο διάσωσης της χώρας

Όλα τα εφαρμοζόμενα μέτρα λιτότητας, βοήθησαν την Ελλάδα να μειώσει το πρωτογενές έλλειμμα της - δηλαδή, το δημοσιονομικό έλλειμμα της πριν από τις πληρωμές - από €24.7 δις. τόκων (10,6% του Α.Ε.Π.) το 2009 σε μόλις . €5,2 δις. (2,4% του Α.Ε.Π.) το 2011. Όμως ως παρενέργεια συνέβαλαν στην επιδείνωση της ελληνικής κρίσης, η οποία ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2008 και έγινε χειρότερη το 2010 και το 2011.

Το ελληνικό Α.Ε.Π. είχε την χειρότερη πτώση του το 2011 με -6.9%, ένα έτος όπου η εποχική προσαρμοσμένη βιομηχανική παραγωγή έκλεισε 28,4% χαμηλότερα από ό, τι το 2005, και με 111.000 ελληνικές επιχειρήσεις να χρεοκοπούν (27% υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με το 2010). Ως αποτέλεσμα, οι Έλληνες έχασαν περίπου το 40% της αγοραστικής τους δύναμης από την έναρξη της κρίσης και το εποχιακό προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 7,5% το Σεπτέμβριο του 2008 στο ιστορικά υψηλό 27,9% τον Ιούνιο του 2013, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων αυξήθηκε από 22.0% έως το εντυπωσιακό 62%.

Συνολικά το ποσοστό του πληθυσμού που ζούσε σε «κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» δεν αυξήθηκε αξιοσημείωτα κατά τη διάρκεια των πρώτων 2 ετών της κρίσης. Τον Φεβρουάριο του 2012 όμως, ένας αξιωματούχος του Δ.Ν.Τ. ο οποίος διαπραγματευόταν τα ελληνικά μέτρα λιτότητας παραδέχθηκε ότι οι υπερβολικές περικοπές δαπανών έβλαπταν την Ελλάδα.

Ορισμένοι οικονομικοί εμπειρογνώμονες υποστηρίζουν ότι η καλύτερη επιλογή για την Ελλάδα και την υπόλοιπη Ε.Ε. , θα ήταν να κατασκευαστεί μια «ελεγχόμενη χρεοκοπία», επιτρέποντας στην Αθήνα την ταυτόχρονη έξοδο από την ευρωζώνη αλλά και την επαναφορά στο εθνικό της νόμισμα, τη δραχμή, σε μειωμένη όμως αξία. Ωστόσο, αν η Ελλάδα επρόκειτο να εγκαταλείψει το ευρώ, οι οικονομικές και πολιτικές συνέπειες θα ήταν καταστροφικές. Σύμφωνα με την ιαπωνική χρηματοοικονομική εταιρεία Nomura μια έξοδος θα οδηγούσε σε μια υποτίμηση της τάξεως του 60% της νέας δραχμής. Οι αναλυτές της γαλλικής τράπεζας BNP Paribas πρόσθεσαν ότι οι επιπτώσεις από μια ελληνική έξοδο θα εξάλειφαν το 20% του

Α.Ε.Π. στην Ελλάδα, θα αύξαναν την αναλογία του χρέους προς το Α.Ε.Π. σε πάνω από 200%, και θα έστελναν τον πληθωρισμό στα πολύ υψηλά επίπεδα του 40% -50%.

Επίσης, η UBS⁵ προειδοποίησε για την πιθανότητα υπερπληθωρισμού, στρατιωτικού πραξικοπήματος αλλά και πιθανό εμφύλιο πόλεμο που θα μπορούσε να πλήξει μια χώρα που θα αποχωρούσε από την ευρωζώνη». Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης θα μπορούσαν να χάσουν μέχρι και €100 δις. σε απαιτήσεις έναντι της ελληνικής εθνικής τράπεζας. Η εθνική τράπεζα της Γερμανίας Deutsche Bundesbank από μόνη της θα έπρεπε να διαγράψει €27 δις.

Για να αποτραπεί μια τέτοια εξέλιξη, η τρόικα (Ε.Κ., Δ.Ν.Τ. και Ε.Κ.Τ.) συμφώνησαν τελικά τον Φεβρουάριο του 2012 να παραχωρήσουν ένα δεύτερο πακέτο διάσωσης αξίας €130 δισεκατομμυρίων, το οποίο θα εξαρτιόνταν από την εφαρμογή ενός άλλου πακέτου σκληρού λιτότητας, μειώνοντας τις ελληνικές δαπάνες.

Για πρώτη φορά, η συμφωνία διάσωσης περιελάμβανε επίσης συμφωνία για την αναδιάρθρωση του χρέους με τους ιδιώτες κατόχους ελληνικών ομολόγων (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες και επενδυτικά ταμεία), να δεχτούν «εθελοντικά» μια συμφωνία ανταλλαγής ομολόγων με διαγραφή της ονομαστικής αξίας ποσοστού 53,5%, εν μέρει σε βραχυπρόθεσμα γραμμάτια του Ε.Φ.Σ.Φ., εν μέρει σε νέα ελληνικά ομόλογα με χαμηλότερα επιτόκια και την ωριμότητα αυτών να παρατείνεται από 11-30 έτη (ανεξάρτητα από την προηγούμενη λήξη τους). Αυτή ήταν η μεγαλύτερη συμφωνία αναδιάρθρωσης χρέους που είχε γίνει μέχρι στιγμής, και επηρέασε περίπου €206 δις. από ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Η διαγραφή του χρέους είχε μέγεθος €107 δισεκατομμυρίων, και προκάλεσε το επίπεδο του ελληνικού χρέους να μειωθεί από περίπου €350 δις σε €240 δις. τον Μάρτιο του 2012, με το προβλεπόμενο βάρος του χρέους τώρα να δείχνει ένα πιο βιώσιμο μέγεθος, ελαφρώς χαμηλότερο από το στόχο του 120.5% που είχε αρχικά τεθεί στο μνημόνιο που υπεγράφη με την Τρόικα.

⁵ UBS AG είναι ελβετική παγκόσμια εταιρεία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Η εταιρεία παρέχει επενδυτική τραπεζική, διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, και υπηρεσίες διαχείρισης πλούτου σε πελάτες σε όλο τον κόσμο, καθώς και ιδιωτών πελατών στην Ελβετία.

Ένας αριθμός επικριτών, όπως ο διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου του L.S.E. (London School of Economics) υποστηρίζουν ότι τα δισεκατομμύρια των φορολογουμένων ευρώ δεν σώζουν την Ελλάδα αλλά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς «πάνω από το 80% του πακέτου διάσωσης πηγαίνει σε πιστωτές - δηλαδή, σε τράπεζες έξω από την Ελλάδα και στην Ε.Κ.Τ.»

Η μετατόπιση υποχρεώσεων από τις ευρωπαϊκές τράπεζες στους ευρωπαίους φορολογούμενους έχει κλιμάκωση. Μια μελέτη διαπίστωσε ότι το δημόσιο χρέος της Ελλάδας σε ξένες κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένου και του χρέους του δανείου προς Ε.Ε./Δ.Ν.Τ. και του χρέους μέσω του Ευρωσυστήματος, αυξήθηκε από €47,8 δις. σε €180.5 δις. (+132,7 δις.) μεταξύ του διαστήματος Ιανουάριος 2010 - Σεπτέμβριος 2011 ενώ η συνδυασμένη έκθεση των ξένων τραπεζών (δημόσιων και ιδιωτικών), σε ελληνικές εταιρείες μειώθηκε από πάνω από €200 δις. ευρώ το 2009 σε περίπου €80 δις (-120 δισεκατομμύρια) μέχρι τα μέσα του Φλεβάρη του 2012.

Στα μέσα Μαΐου του 2012, η κρίση και η αδυναμία να σχηματιστεί μια νέα κυβέρνηση μετά τις εκλογές οδήγησε σε νέες εικασίες. Η Ελλάδα θα έπρεπε να εγκαταλείψει την Ευρωζώνη. Το φαινόμενο αυτό έγινε γνωστό ως "Grexit" και άρχισε να διέπει τη διεθνή συμπεριφορά της αγοράς. Ωστόσο, η οριακή νίκη της κεντροδεξιάς στις εκλογές στις 17 Ιουνίου έδωσε την ελπίδα ότι η Ελλάδα θα τηρήσει τις υποχρεώσεις της και θα παραμείνει στην Ευρωζώνη.

Λόγω του καθυστερημένου προγράμματος μεταρρυθμίσεων και της επιδείνωσης της οικονομικής ύφεσης, η νέα κυβέρνηση ζήτησε αμέσως από την τρόικα να χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας 2015-2017 πριν να υποχρεωθεί να μετατρέψει τον προϋπολογισμό σε μια αυτοχρηματοδοτούμενη κατάσταση, η οποία στην πραγματικότητα ήταν ίση με αίτηση ενός τρίτου πακέτου διάσωσης αξίας €32.6 δις. για την περίοδο 2015-2016.

Στις 11 Νοεμβρίου 2012, αντιμετωπίζοντας αθέτηση συμφωνίας, το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε ένα νέο πακέτο λιτότητας ύψους € 8.8 δις. συμπεριλαμβανομένης μιας "μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας» και ένα «μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό σχέδιο για την περίοδο 2013 - 2016». Σε αντάλλαγμα, το Eurogroup συμφώνησε την επόμενη ημέρα να μειώσει τα επιτόκια και να παρατείνει τα ληξιπρόθεσμα χρέη όπως επίσης και να παράσχει στην Ελλάδα πρόσθετα κεφάλαια ύψους περίπου €10 δις. για ένα πρόγραμμα επαναγοράς του χρέους.

Το τελευταίο επέτρεψε στην Ελλάδα να αποσύρει περίπου το ήμισυ των €62 δις. του χρέος που η Αθήνα όφειλε σε ιδιώτες πιστωτές, διαγράφοντας έτσι περίπου €20 δισεκατομμύρια από την οφειλή αυτή. Αυτό θα οδηγήσει την αναλογία του χρέους προς το Α.Ε.Π. της Ελλάδας κάτω από το 124% έως το 2020 και πού περισσότερο από 110% δύο χρόνια αργότερα.

Η ειδική έκθεση της εφημερίδας Financial Times σχετικά με το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζει ότι η απελευθέρωση των αγορών εργασίας έχει επιτρέψει στην Ελλάδα να μειωθεί το χάσμα ανταγωνιστικότητας - κόστους σε σύγκριση με άλλες χώρες της νότιας ευρωζώνης κατά περίπου 50% τα τελευταία δύο χρόνια.

Αυτό έχει επιτευχθεί κυρίως μέσω της μείωσης των μισθών, και οι επιχειρήσεις έχουν αντιδράσει θετικά. Το άνοιγμα των αγορών των προϊόντων και των υπηρεσιών, ωστόσο, αποδεικνύεται δύσκολο γιατί υπάρχουν κάποιες ομάδες συμφερόντων που επιβραδύνουν τις μεταρρυθμίσεις. Η μεγαλύτερη πρόκληση για την Ελλάδα είναι η αναδιάρθρωση της διαχείρισης της φορολογίας επειδή ετησίως υπάρχει ένα πολύ μεγάλο ποσό φόρων που δεν καταβάλλονται.

Ωστόσο, ο Poul Thomsen, ο αξιωματούχος του Δ.Ν.Τ., που ηγείται της αποστολής διάσωσης της Ελλάδας, δήλωσε ότι «σε διαρθρωτικούς όρους, η Ελλάδα έχει φτάσει ήδη στα μισά της διαδρομής».

2010: Η αποκάλυψη του μεγέθους του χρέους

Η ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία, Eurostat, από το 2004 έστειλε σε τακτά χρονικά διαστήματα έναν αριθμό αντιπροσώπων στην Αθήνα, με σκοπό να βελτιωθεί η αξιοπιστία των στατιστικών στοιχείων που σχετίζονταν με τον ελληνικό εθνικό λογαριασμό, αλλά προφανώς χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Τον Ιανουάριο του 2010 όμως, εξέδωσε καταδικαστική έκθεση η οποία περιείχε κατηγορίες για παραποιημένα στοιχεία και πολιτικές παρεμβάσεις.

Τον Φεβρουάριο του 2010, η νέα κυβέρνηση του Γιώργου Παπανδρέου (η οποία εξελέγη τον Οκτώβριο του 2009), παραδέχθηκε πως υπήρχε προηγουμένως μια εσφαλμένη στατιστική διαδικασία, προτού η νέα κυβέρνηση εκλεγεί, και έτσι αναθεώρησε το έλλειμμα του 2009 από μια προηγουμένως λανθασμένη εκτίμηση του 6% -8% σε ένα ανησυχητικό ποσοστό τι οποίο άγγιζε το 12,7% του Α.Ε.Π.

Τον Απρίλιο του 2010, το αναφερόμενο έλλειμμα του 2009 αυξήθηκε περαιτέρω στο 13,6%, και κατά την περίοδο που διενεργήθηκε ο τελικός αναθεωρημένος υπολογισμός με την τυποποιημένη μέθοδο της Eurostat, το έλλειμμα κατέληξε να είναι 15,7% του Α.Ε.Π., το οποίο αποδείχθηκε ότι είναι το υψηλότερο από οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ε.Ε. για το 2009.

Το αντίστοιχο ποσοστό για το ελληνικό δημόσιο χρέος στο τέλος του 2009, αυξήθηκε επίσης από την πρώτη εκτίμηση του Νοεμβρίου σε €269,3 δις. (113% του Α.Ε.Π.), σε ένα αναθεωρημένο €299,7 δις. (130% του Α.Ε.Π.).

Η ανάγκη για μια μεγάλη και ξαφνική ανοδική αναθεώρηση τόσο του ελλείμματος όσο και του επιπέδου του χρέους για το 2009, προέκυψε λόγω των λανθασμένων εκτιμήσεων και στατιστικών στοιχείων για το 2009, που είχαν δημοσιευθεί από τις ελληνικές αρχές και έγινε αντιληπτή όταν πλέον ήταν πολύ αργά.

Για να λύσει όλα τα ελληνικά στατιστικά προβλήματα μια για πάντα, η Eurostat αποφάσισε τότε να πραγματοποιήσει τον δικό της σε δημοσιονομικό έλεγχο των διαχειριστικών χρήσεων 2006 - 2009. Αφού διεξήχθη ο οικονομικός έλεγχος, η Eurostat σημείωσε τον Νοέμβριο του 2010, ότι όλα τα «μεθοδολογικά ζητήματα» τώρα είχαν επιδιορθωθεί, και ότι τα νέα αναθεωρημένα στοιχεία για την περίοδο 2006-2009 μπορούσαν τελικά να θεωρηθούν αξιόπιστα.

Παρά την κρίση, σε μια δημοπρασία ομολόγων της ελληνικής κυβέρνησης που πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2010 το προσφερόμενο ποσό των €8 δις. σε 5ετή ομόλογα υπερκαλύφθηκε κατά τέσσερις φορές. Στην επόμενη δημοπρασία του Μαρτίου, οι Financial Times ανέφεραν και πάλι: "η Αθήνα πούλησε €5 δις. σε 10ετή ομόλογα και έλαβε παραγγελίες για τρεις φορές το ποσό αυτό".

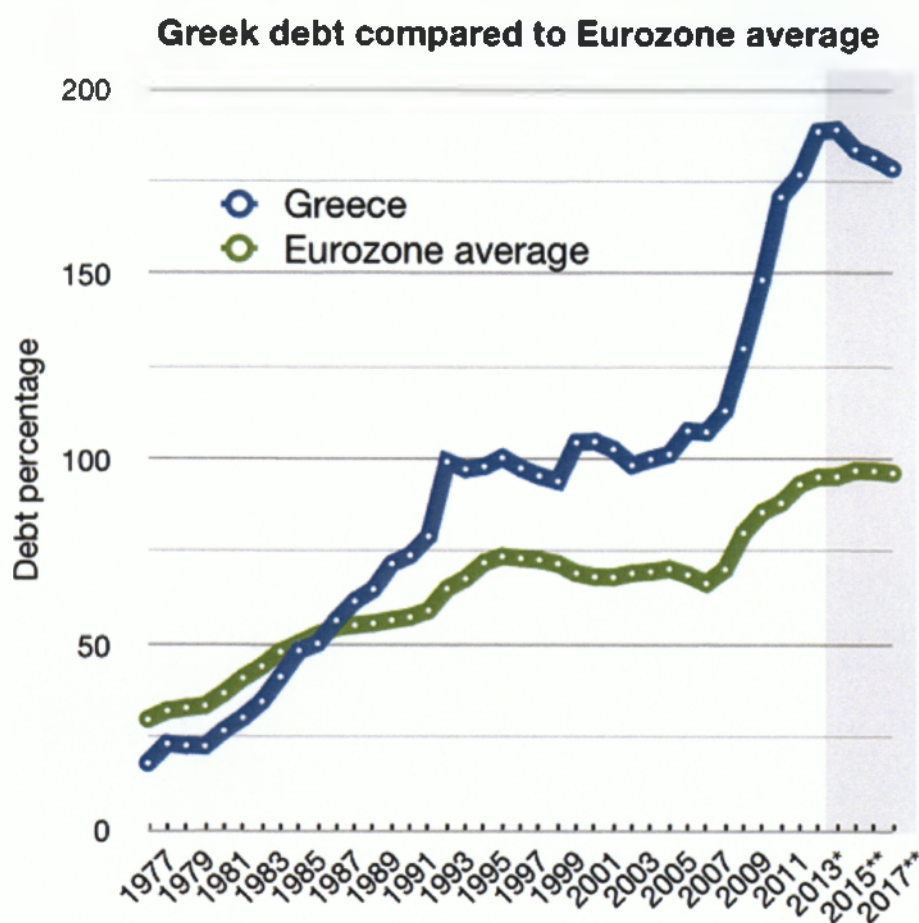
Στην πράξη, αυτό προκάλεσε την ιδιωτική αγορά κεφαλαίων να παγώσει, έτσι ώστε όλες οι ελληνικές οικονομικές ανάγκες, έπρεπε να καλύπτονται από τα διεθνή δάνεια διάσωσης, προκειμένου να αποφευχθεί μια δημόσια χρεοκοπία.

Τον Απρίλιο του 2010, εκτιμάται ότι το 70% των ελληνικών κρατικών ομολόγων άνηκαν σε ξένους επενδυτές (κυρίως τράπεζες). Τα επόμενα δάνεια διάσωσης που καταβλήθηκαν στην Ελλάδα χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για την πληρωμή των ληξιπρόθεσμων ομολόγων, αλλά και για τη χρηματοδότηση των συνεχιζόμενων ετήσιων ελλειμμάτων των προϋπολογισμών.

Η συνεχιζόμενη επιτυχημένη δημοπρασία και η πώληση ομολόγων, ήταν ωστόσο δυνατή μόνο με το κόστος της αύξησης των αποδόσεων, η οποία σε αντάλλαγμα προκάλεσε περαιτέρω επιδείνωση του ελληνικού δημόσιου ελλείμματος.

Στις 23 Απριλίου 2010, η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε να ενεργοποιηθεί ένα πακέτο διάσωσης από την Ε.Ε./Δ.Ν.Τ., παρέχοντάς της ένα δάνειο ύψους €45 δισεκατομμυρίων για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών τη για το υπόλοιπο μέρος του 2010. Λίγες μέρες αργότερα, στις 27 Απριλίου, ο οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's μείωσε δραστικά την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας σε BB+ , μετά από υπαινιγμούς αθέτησης των υποχρεώσεων από την ελληνική κυβέρνηση, στην οποία περίπτωση οι επενδυτές θα έχαναν το 30-50% των χρημάτων τους. Οι χρηματιστηριακές αγορές σε όλο τον κόσμο και το νόμισμα του ευρώ υποχώρησε σε απάντηση αυτής της ανακοίνωσης.

Στην συνέχεια παρατίθεται ένας πίνακας που παρουσιάζει το μέγεθος του ελληνικού χρέους σε σχέση με αυτό της Ευρωζώνης.⁶

Source: Eurostat (1/2013)

*estimates

**estimates from Ernst & Young using data from Oxford Economics (3/2013)

Από την μελέτη του πίνακα αυτού παρατηρείται πως από το έτος 1991 μέχρι το 2005 η ελληνική οικονομία παρουσίαζε μια σταθερότητα όσον αφορά το δημοσιονομικό της χρέος, ενώ στην συνέχεια από το 2007 ως το 2013 καταγράφεται μια δραματική αύξηση του ελληνικού χρέους.

⁶ Eurostat 3/2013

Μάιος 2010 - Ιούνιος 2011: Πρώτο πακέτο διάσωσης και τα μέτρα λιτότητας

Την 1η Μαΐου 2010, η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε μια σειρά μέτρων λιτότητας για να πείσει τη Γερμανία, το τελευταίο προπύργιο, να υπογράψει σε ένα μεγαλύτερο πακέτο δάνειο από την Ε.Ε./Δ.Ν.Τ. Την επόμενη μέρα οι χώρες της ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συμφώνησαν σε ένα τριετές δάνειο €110 δισεκατομμυρίων το οποίο διατηρούσε σχετικά υψηλά επιτόκια της τάξης του 5,5%, και ήταν εξαρτώμενο από την εφαρμογή των συγκεκριμένων μέτρων λιτότητας.

Οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας υποβάθμισαν αμέσως τα ελληνικά κυβερνητικά ομόλογα σε ακόμα χαμηλότερο καθεστώς "junk". Αυτό ακολουθήθηκε από την ανακοίνωση της Ε.Κ.Τ. στις 3 Μαΐου ότι θα εξακολουθεί να δέχεται ως ενέχυρο όλα τα εκκρεμή και τα νέα χρεόγραφα που εκδίδει ή εγγυάται η ελληνική κυβέρνηση, ανεξαρτήτως της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, προκειμένου να διατηρήσει τη ρευστότητα των τραπεζών.

Ακόμα η Ε.Κ.Τ. ανέστειλε το ελάχιστο όριο για το ελληνικό χρέος "μέχρι νεωτέρας", κάτι που σήμαινε ότι τα ελληνικά ομόλογα θα εξακολουθούσαν να είναι αποδεκτά ως εγγύηση, ακόμη και με αυτό το καθεστώς "junk". Η απόφαση αυτή εγγυήθηκε «την πρόσβαση σε φθηνή χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και οι αναλυτές είπαν ότι θα συνέβαλε επίσης στην αύξηση της ελκυστικότητας των ελληνικών ομολόγων για τους επενδυτές.

Αφού οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας είχαν υποβαθμίσει περαιτέρω την ικανότητα της Ελλάδας για επιτυχία η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε στις 23 Απριλίου 2010 και επίσημα οικονομική βοήθεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.), οι οποίοι μαζί αποτελούν την τρόικα, συμφωνήσαν στις 1-2 Μαΐου του 2010 με την ελληνική κυβέρνηση σε ένα πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης για περίοδο τριών ετών μέσω των δανειακών δεσμεύσεων ύψους €110 δις. Το ελληνικό χρέος πρέπει να σταθεροποιηθεί μέσα σε τρία χρόνια, έτσι ώστε το έλλειμμα του προϋπολογισμού να μειωθεί από το 2014 σε ποσοστό κάτω από το 3 τοις εκατό.

Η κατάσταση όμως δεν βελτιωνόταν. Αρχικά υπήρξε η ελπίδα ότι το πρώτο σχέδιο προσαρμογής στην Ελλάδα μαζί με το πακέτο στήριξης των €110 δις. θα αποκαθιστούσε την ελληνική πρόσβαση στις ιδιωτικές αγορές κεφαλαίων μέχρι το τέλος του 2012. Σύντομα όμως διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία αυτή θα έπαιρνε πολύ περισσότερο χρόνο. Το Νοέμβριο του 2010 οι αναθεωρήσεις του 2009 του ελλείμματος και του επιπέδου του χρέους έκαναν τους στόχους ακόμη πιο δύσκολο να επιτευχθούν, και οι αυτές οι ενδείξεις σηματοδότησαν μια οικονομική ύφεση πιο σκληρή από ό, τι είχε προβλεφθεί.

Τον Μάιο του 2011 έγινε φανερό ότι λόγω της σοβαρής οικονομικής κρίσης τα φορολογικά έσοδα ήταν χαμηλότερα από τα αναμενόμενα, γεγονός που κατέστησε ακόμη πιο δύσκολο για την Ελλάδα την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων της.

Μετά τα ευρήματα ενός διμερούς ελέγχου από πλευράς Ε.Ε.-Δ.Ν.Τ., τον Ιούνιο, που ζητούσαν τη λήψη περαιτέρω μέτρων λιτότητας, ο οίκος Standard and Poor's υποβάθμισε την αξιολόγηση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα σε CCC, το χαμηλότερο στον κόσμο. Τα μεγαλύτερα πολιτικά κόμματα απέτυχαν να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τα αναγκαία μέτρα που θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις για ένα επιπλέον πακέτο διάσωσης, και ανάμεσα σε ταραχές και γενική απεργία, ο Πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου πρότεινε εκ νέου ανασχηματισμό του υπουργικού συμβουλίου, και την ψήφο εμπιστοσύνης στο κοινοβούλιο.

Η κρίση δημιούργησε αναταράξεις σε όλο τον κόσμο και τα μεγάλα χρηματιστήρια σημείωσαν απώλειες. Για να εξασφαλιστεί η απελευθέρωση των επόμενων 12 δις. ευρώ του πακέτου διάσωσης από την ευρωζώνη (χωρίς την οποία η Ελλάδα θα έπρεπε να κηρύξει πτωχεύσει στα μέσα Ιουλίου), η κυβέρνηση πρότεινε πρόσθετες περικοπές δαπανών ύψους €28 δις. σε διάστημα πέντε ετών. Το νέο πακέτο λιτότητας, προκάλεσε μεγάλη οργή στον ελληνικό λαό, που ξέσπασε σε μαζικές διαδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα. Στις 5 Μαΐου 2010, μια εθνική απεργία πραγματοποιήθηκε σε αντίθεση στις σχεδιαζόμενες περικοπές δαπανών και αυξήσεις φόρων. Στην Αθήνα κάποιες διαμαρτυρίες μετατράπηκαν σε βίαιες αναταραχές, με αποτέλεσμα να χάσουν την ζωή τους 3 άνθρωποι.

Στις 27 Ιουνίου 2011, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις πραγματοποίησαν μια σαρανταοκτάωρη απεργία με σκοπό να αναγκάσει τα μέλη του κοινοβουλίου να ψηφίσουν κατά του πακέτο λιτότητας. Αυτή ήταν η πρώτη τέτοια απεργία στην Ελλάδα από το 1974.

Ένας αξιωματούχος των Ηνωμένων Εθνών προειδοποίησε ότι το επόμενο προγραμματισμένο πακέτο διάσωσης που θα έφερνε τα νέα πρόσθετα μέτρα λιτότητας στην Ελλάδα μπορεί να αποτελούσε μια παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αν εφαρμοζόταν χωρίς προσεκτική εξέταση για την ανάγκη των ανθρώπων για "τρόφιμα, νερό, επαρκή στέγαση και εργασία υπό δίκαιους και ισότιμους όρους ». Παρ'όλα αυτά, το νέο πρόσθετο τέταρτο πακέτο με τα μέτρα λιτότητας εγκρίθηκε στις 29 Ιουνίου 2011, με 155 από τους 300 βουλευτές του κοινοβουλίου ψήφου υπέρ.

Ιούλιος 2011 – Δεκέμβριος 2013: Το δεύτερο πακέτο διάσωσης και τα μέτρα λιτότητας

Περαιτέρω λιτότητα εισήχθη το 2011. Εν μέσω τη λαϊκής δυσαρέσκειας, μαζικών διαδηλώσεων αλλά και 24ωρης απεργίας σε όλη την Ελλάδα, το κοινοβούλιο συζήτησε σχετικά με το αν θα πρέπει ή όχι να περάσει ένα νέο νομοσχέδιο λιτότητας, που έγινε γνωστό στην Ελλάδα ως "μεσοπρόθεσμο" (ή αλλιώς "ενδιάμεσο σχέδιο"). Αυτή η πρόθεση της κυβέρνησης να περάσει περαιτέρω μέτρα λιτότητας συναντήθηκε με δυσαρέσκεια και από τα ίδια τα μέλη της καθώς και του υπόλοιπου κοινοβουλίου, αλλά τελικά εγκρίθηκε με 155 ψήφους υπέρ (οριακή πλειοψηφία 5 ψήφων).

Τα νέα μέτρα περιελάμβαναν:

- i. Συγκέντρωση €50 δισεκατομμυρίων από αποκρατικοποιήσεις και πωλήσεις κρατικών περιουσιακών στοιχείων.
- ii. Αύξηση των φόρων για τα άτομα με ετήσιο εισόδημα άνω των €8.000.
- iii. Επιπλέον φόρος για τα άτομα με ετήσιο εισόδημα άνω των €12.000.
- iv. Αύξηση του Φ.Π.Α. στον κλάδο των κατοικιών.
- v. Επιπλέον φόρος 2% για την καταπολέμηση της ανεργίας.
- vi. Μείωση των συντάξεων από 6% έως 14% .
- vii. Δημιουργία ενός ειδικού οργανισμού που είναι αρμόδιος με την αξιοποίηση των κρατικών περιουσιακών στοιχείων, και άλλα.

Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης της Ε.Ε. συνεχίστηκαν σε έκτακτη σύνοδο κορυφής στις 21 Ιουλίου 2011 στις Βρυξέλλες, όπου οι ηγέτες της ζώνης του ευρώ συμφώνησαν να επεκτείνουν τις ελληνικές (καθώς και τις ιρλανδικές και τις πορτογαλικές) περιόδους αποπληρωμής των δανείων τους από 7 χρόνια σε τουλάχιστον 15 έτη και να μειώσει τα επιτόκια στο 3,5 %.

Ενέκριναν επίσης την δημιουργία ενός νέου πακέτου στήριξης ύψους €109 δις., εκ των οποίων το ακριβές περιεχόμενο θα έπρεπε να συζητηθεί και να συμφωνηθεί σε μια μεταγενέστερη σύνοδο κορυφής, αν και ήταν ήδη βέβαιο ότι θα περιελάμβανε την απαίτηση για ενέργειες μεγάλης ιδιωτικοποίησης.

Στις 19 Αυγούστου 2011, ο Έλληνας Υπουργός Οικονομικών, Ευάγγελος Βενιζέλος, δήλωσε πως "δεν θα ήταν απαραίτητα" νέα μέτρα λιτότητας. Στις 20 Αυγούστου όμως αποκαλύφθηκε ότι τα οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης ήταν τελείως εκτός τροχιάς. Τα κρατικά έσοδα είχαν μειωθεί κατά 1€9 δις., ενώ οι δαπάνες είχαν αυξηθεί κατά €2,7 δις.

Τις πρώτες πρωινές ώρες της 27ης Οκτωβρίου 2011, οι ηγέτες της ευρωζώνης και του Δ.Ν.Τ., έφτασαν σε συμφωνία με τις τράπεζες ώστε να αποδεχθούν μια μερική διαγραφή της τάξης του 50% του ελληνικού χρέους που ισοδυναμούσε με €100 δις. για να μειωθεί το επίπεδο του χρέους της χώρας από €340 δις. σε €240 ή 120% του Α.Ε.Π. μέχρι το 2020.

Στις 7 Δεκεμβρίου 2011, η νέα μεταβατική κυβέρνηση εθνικής ενότητας με επικεφαλής τον Λουκά Παπαδήμο, υπέβαλε τα σχέδιά της για τον προϋπολογισμό του 2012, υποσχόμενη να μειώσει το έλλειμμα της από το 9% του Α.Ε.Π. στο 5,4%, κυρίως λόγω της διαγραφής του χρέους που κατεχόταν από τις τράπεζες.

Με εξαίρεση τις πληρωμές τόκων, η Ελλάδα ανέμενε ακόμη ένα πρωτογενές πλεόνασμα που θα έφτανε το 1,1%. Τα μέτρα λιτότητας βοήθησαν την Ελλάδα να μειώσει το πρωτογενές έλλειμμα της πριν από τις πληρωμές τόκων, από € 25 δις. (11% του Α.Ε.Π.) το 2009 σε €5 δις. (2,4% του Α.Ε.Π.) το 2011, αλλά ως παρενέργεια αυτό συνέβαλε επίσης στην επιδείνωση της ελληνικής ύφεσης.

Συνολικά, το ελληνικό Α.Ε.Π. σημείωσε την χειρότερη πτώση του το 2011 όπου έπεσε στο -7.1% και το ίδιο συνέβη με την εποχική προσαρμοσμένη βιομηχανική παραγωγή όπου έκλεισε 28.4% χαμηλότερα από ό, τι το 2005, και με 111.000 ελληνικές επιχειρήσεις να χρεοκοπούν (27% υψηλότερο σε σχέση με το 2010). Ως αποτέλεσμα, το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 7,5% το Σεπτέμβριο του 2008 σε μια, κατά τη χρονική στιγμή, τιμή ρεκόρ 19,9% το Νοέμβριο του 2011, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων κατά την ίδια περίοδο αυξήθηκε από 22,0% στο πολύ υψηλό 48,1%. Από τότε οι δύο τιμές συνέχισαν να αυξάνονται με το εποχιακά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό ανεργίας των νέων να φθάνουν αντίστοιχα το 25,1% τον Ιούλιο του 2012 και 55% τον Ιούνιο του 2012, ορίζοντας νέα ρεκόρ.

Τον Φεβρουάριο του 2012, ένας αντιπρόσωπος του Δ.Ν.Τ. που διαπραγματευόταν τα μέτρα της ελληνικής λιτότητας, παραδέχθηκε ότι τα μέτρα που είχαν εφαρμοστεί μέχρι τώρα έβλαπταν την Ελλάδα βραχυπρόθεσμα, και προειδοποίησε ότι αν και περαιτέρω περικοπές δαπανών χρειάζονταν σίγουρα, ήταν σημαντικό η δημοσιονομική εξυγίανση να μην υλοποιηθεί με υπερβολικό ρυθμό, καθώς θα έπρεπε να δοθεί χρόνος έτσι ώστε οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις να αρχίσουν να αποδίδουν.

Μερικοί από τους οικονομικούς εμπειρογνώμονες είχαν υποστηρίξει τον Ιούνιο του 2010 ότι η καλύτερη επιλογή για την Ελλάδα και την Ε.Ε. θα ήταν να προχωρήσει σε μια ελεγχόμενη χρεοκοπία και στο ίδιο χρονικό διάστημα η Ελλάδα να αποχωρήσει από την ευρωζώνη, με επαναφορά του εθνικό νομίσματος της, τη δραχμή, με υποτιμημένη αξία. Το επιχείρημα για αυτήν την ριζική προσέγγιση, ήταν πως η Ελλάδα είχε έντονη ανάγκη να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της, προκειμένου να δημιουργήσει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, και η επαναφορά της παλιάς δραχμής, θα επέτρεπε στην Ελλάδα να επιστρέψει χρησιμοποιώντας ως μέσο το εργαλείο της υποτίμησης.

Τον Ιούνιο του 2011, η πλειοψηφία των οικονομολόγων συμφώνησαν να προτείνουν μια ελεγχόμενη χρεοκοπία αμέσως, καθώς είχε προβλεφθεί ότι ήταν αναπόφευκτη για την Ελλάδα μακροπρόθεσμα, και ότι η καθυστέρηση στην οργάνωση μιας ελεγχόμενης χρεοκοπίας (με δανεισμό περισσότερων χρημάτων στην Ελλάδα μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια) απλώς θα κατέληγε να πλήξει ακόμα περισσότερο τους δανειστές της Ε.Ε. και των γειτονικών ευρωπαϊκών χωρών.

Ωστόσο, αν η Ελλάδα επρόκειτο να εγκαταλείψει το ευρώ, οι οικονομικές και πολιτικές επιπτώσεις θα είναι καταστροφικές. Σύμφωνα με την ιαπωνική χρηματοοικονομική εταιρεία “Nomura” μια έξοδος θα οδηγούσε σε 60 τοις εκατό υποτίμηση της νέας δραχμής. Η ελβετική τράπεζα UBS προειδοποίησε για «υπερπληθωρισμό, στρατιωτικά πραξικοπήματα και πιθανόν εμφύλιο πόλεμο που θα μπορούσαν να ταλαιπωρήσουν μια αποχωρούσα χώρα».

Ένα εμπιστευτικό σημείωμα που καταρτίστηκε το Φεβρουάριο του 2012 από το Institute of International Finance προς την διοίκηση του Δ.Ν.Τ., αποκάλυψε ότι θα ήταν ευνοϊκή τώρα μια ελεγχόμενη χρεοκοπία με διατήρηση της ελληνική ιδιότητας μέλους στην ευρωζώνης, καθώς το αντίθετο σενάριο υπολογίστηκε πως θα δημιουργούσε απώλειες τουλάχιστον €1 τρις.

Για να αποφευχθεί μια άτακτη και χαοτική ελληνική χρεοκοπία αλλά και ένας αριθμός συστημικών κινδύνων για την Ευρωζώνη όσον αφορά την πιθανότητα η Ελλάδα να αποχωρήσει από το ευρώ, οι ηγέτες της Ε.Ε. αποφάσισαν τον Οκτώβριο του 2011, να σχεδιάσουν και να προτείνουν μια ελεγχόμενη χρεοκοπία σε συνδυασμό με ένα νέο δάνειο διάσωσης €130 δισεκατομμυρίων, καθιστώντας δυνατό στην Ελλάδα να συνεχίσει ως πλήρες μέλος του ευρώ. Αυτή η προσφερόμενη ελεγχόμενη χρεοκοπία και το δάνειο διάσωσης όμως, ήταν προϋπόθεση ότι η Ελλάδα ταυτόχρονα θα ενέκρινε ένα νέο πακέτο λιτότητας.

Στις 12 Φεβρουαρίου 2012, εν μέσω ταραχών στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις που άφησαν τα καταστήματα λεηλατημένα και καμένα και περισσότερους από 120 ανθρώπους τραυματισμένους, το ελληνικό κοινοβούλιο ενέκρινε το νέο πακέτο λιτότητας, με πλειοψηφία 199 - 74. Σαράντα τρεις βουλευτές από το κυβερνών κόμμα ΠΑΣΟΚ και από το κόμμα της αντιπολίτευσης “Νέας Δημοκρατία” που καταψήφισαν το νομοσχέδιο εκδιώχθηκαν αμέσως από τα κόμματά τους, μειώνοντας την πλειοψηφία των κυβερνώντων συνασπισμών στο κοινοβούλιο στον αριθμό 236 - 193.

Η ψηφοφορία αναμένεται τώρα να ανοίξει τον δρόμο για την Ε.Ε., την Ε.Κ.Τ. και το Δ.Ν.Τ. να αποδεσμεύσουν από κοινού τα κεφάλαια, τα οποία υποτίθεται ότι θα καλύψουν όλες τις ελληνικές χρηματοδοτικές ανάγκες για την περίοδο 2012-2014. Σύμφωνα με το σχέδιο διάσωσης, η Ελλάδα θα πρέπει στη συνέχεια να είναι αρκετά σταθερή οικονομικά για μια πλήρη επιστροφή το 2015, έτσι ώστε να μπορέσει να εξασφαλίσει όλες τις μελλοντικές ανάγκες της οικονομικής χρηματοδότησης της από ιδιωτικές αγορές κεφαλαίων.

Στις 21 Φεβρουαρίου 2012, το Eurogroup⁷ αποφάσισε να οριστικοποιήσει το δεύτερο πακέτο διάσωσης, το οποίο παρατάθηκε από € 109 δισεκατομμύρια σε 130 δισ. €. Σε μια μαραθώνια συνεδρίαση στις Βρυξέλλες οι ιδιώτες κάτοχοι κρατικών ομολογίων δέχθηκαν ένα ελαφρώς μεγαλύτερο “κούρεμα” της τάξης του 53,5%. Οι πιστωτές κλήθηκαν να ανταλλάξουν τα ελληνικά ομόλογα τους με νέα ομόλογα με διάρκεια 30 ετών με επιτόκιο 3,65%, διευκολύνοντας έτσι τη μείωση του χρέους των €110 δισ. για την Ελλάδα, εάν όλοι οι ιδιώτες ομολογιούχοι βέβαια αποδέχονταν την ανταλλαγή.

Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. συμφώνησαν σε μια πρόσθετη αναδρομική μείωση των επιτοκίων των πακέτων διάσωσης. Επιπλέον, θα έδιναν στην Ελλάδα μέχρι το 2020, όλα τα κέρδη που είχαν σημειώσει οι εθνικές τράπεζες που είχαν αγοράσει ελληνικά ομόλογα με μειωμένο κόστος. Συνολικά, το ποσοστό αυτό αναμενόταν να μειώσει το μη βιώσιμο επίπεδο χρέους στην Ελλάδα από το 198% του 2012, σε ένα πιο βιώσιμο επίπεδο του 117% του Α.Ε.Π. το 2020, ελαφρώς χαμηλότερο από το αρχικά αναμενόμενο 120,5%. Η συμφωνία αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από τις 20 Μαρτίου, οπότε και η Ελλάδα θα πρέπει να αποπληρώσει ομόλογα αξίας €14,5 δισ. ή αλλιώς να προβεί σε πτώχευση λόγω των χρεών της.

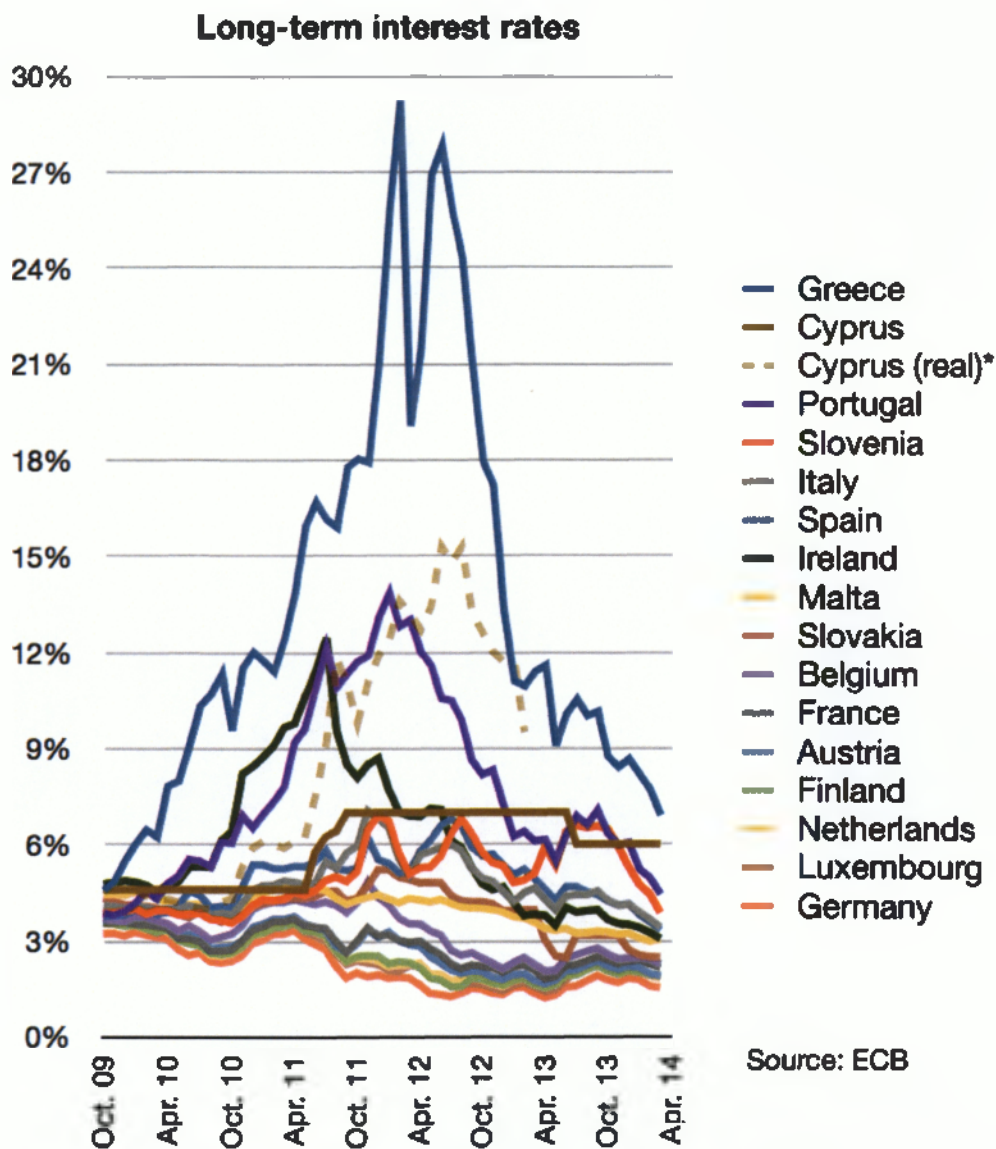
⁷ Eurogroup ονομάζεται η ανεπίσημη σύσκεψη των υπουργών οικονομικών της Ευρωζώνης, δηλαδή των υπουργών οικονομικών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ως επίσημο νόμισμά τους το Ευρώ.

Στις 9 Μαρτίου 2012 επιτεύχθηκε ένα κρίσιμο ορόσημο, όταν ανακοινώθηκε ότι 85,8% των ιδιωτών κατόχων των ελληνικών ομολόγων που ρυθμίζονταν από το ελληνικό δίκαιο (ποσό ίσο με €152 δισεκατομμύρια), είχαν συμφωνήσει με τη συμφωνία αναδιάρθρωσης του χρέους. Δεδομένου ότι αυτός ο αριθμός ήταν πάνω από το όριο του 66,7%, επέτρεψε στην ελληνική κυβέρνηση να ενεργοποιήσει μια ρήτρα συλλογικής δράσης (CAC)⁸, έτσι ώστε το υπόλοιπο 14,2% αναγκάστηκαν να συμφωνήσουν. Ταυτόχρονα ανακοινώθηκε ότι 69,8% των ιδιωτών κατόχων ελληνικών ομολόγων που ρυθμίζονταν από το αλλοδαπό δίκαιο επίσης είχαν συμφωνήσει για την αναδιάρθρωση του χρέους.

Έτσι, το συνολικό ποσό του χρέους που θα αναδιαρθρωνόταν ήταν πλέον εγγυημένο να είναι λιγότερο από 95,7% (ίσο με € 196,7 δις. από €205.5 δις.), ενώ το υπόλοιπο 4,3% των ιδιωτών κατόχων (ίσο με € 8.8 δις.) προσφέρθηκαν μια παρατεταμένη προθεσμία έως τις 23 Μαρτίου για να συμμετάσχουν εθελοντικά στην ανταλλαγή του χρέους. Η προθεσμία που πήραν παρατάθηκε περαιτέρω στη συνέχεια μέχρι τις 20 Απριλίου, με το θετικό αποτέλεσμα, ότι το συνολικό και το τελικό ποσό της αποδοχής αυξήθηκε στο 96,9% (ίσο με €199,1 δις. από €205.5 δις.), κάτι που αντιστοιχούσε σε ένα κούρεμα ή ελάφρυνση του χρέους αξίας €106.5 δις. ευρώ.

⁸ Μια ρήτρα συλλογικής δράσης (CAC) επιτρέπει την ενισχυμένη πλειοψηφία των ομολογιούχων να συμφωνήσουν σε μια αναδιάρθρωση του χρέους που είναι νομικά δεσμευτική για όλους τους κατόχους του ομολόγου, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που ψηφίζουν κατά της αναδιάρθρωσης.

Όπως παρατηρούμε στον παρακάτω πίνακα των επιτοκίων των μακροχρόνιων ομολόγων κατά την περίοδο από τον Απρίλιο του 2011 ως τον Απρίλιο του 2013 στην Ελλάδα σημειώθηκε η μεγαλύτερη αύξηση της τάξης του 27%-30%. Αυτό ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό που καταγράφηκε σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης.⁹

* actual market trade values without cut-off yield

⁹ E.C.B. (European Central Bank)

Μετά την ανακοίνωση από την Ελλάδα, ότι τουλάχιστον 95,7% των κατόχων των ελληνικών κρατικών ομολόγων θα είναι ένα μέρος της προγραμματισμένης ανταλλαγής χρέους, ο πρόεδρος του Eurogroup Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ δήλωσε ότι η Ελλάδα είχε πλέον εκπληρώσει και τον τελευταίο από τους όρους και το τελευταίο πακέτο διάσωσης μπορούσε να ενεργοποιηθεί. Δεδομένου ότι η συμφωνία ανταλλαγής χρέους προκάλεσε σημαντικές οικονομικές απώλειες για τους ιδιώτες πιστωτές, η Fitch (ένας μεγάλος οργανισμός στατιστικής αξιολόγησης) υποβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση του δημόσιου χρέους της Ελλάδας από "C" σε "RD" (Restricted Default - Περιορισμένη Πτώχευση) και η I.S.D.A. (International Swaps and Derivatives Association - Διεθνής Ένωση Swaps και άλλων χρηματοοικονομικών παραγώγων) κήρυξε πιστωτικό γεγονός, ένα γεγονός που σήμαινε πως τα Credit Default Swaps (χρηματοοικονομικά παράγωγα - CDS) αξίας €3,5 δις. θα ενεργοποιούνταν για το ελληνικό χρέος. Αυτή η συμφωνία με την ελάφρυνση του χρέους που έφτανε σε ύψος €107 δις, ήταν η μεγαλύτερη αναδιάρθρωση χρέους που καταγράφηκε στην ιστορία.

Σε ό, τι αφορά τον λόγο του χρέους προς Α.Ε.Π., θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η συμφωνία βελτίωσε μόνο ελαφρά τους αριθμούς από την προηγούμενη πρόβλεψη του 198% του Α.Ε.Π. που είχε πραγματοποιηθεί το 2012 με μια νέα πρόβλεψη στο 160,5% του Α.Ε.Π. το 2012. Ο λόγος για την μέτρια αυτή βελτίωση, δεν ήταν μόνο επειδή η αναδιάρθρωση του χρέους με τους ιδιώτες πιστωτές αντιπροσώπευε μόνο το 58% του συνολικού δημόσιου χρέους (με κούρεμα που δεν εφαρμόστηκε για το υπόλοιπο 42% που κατείχαν οι δημόσιοι πιστωτές) αλλά και γιατί η Ελλάδα μαζί με την ελάφρυνση του χρέους, έπρεπε να δημιουργήσει ένα νέο "προσωρινό χρέος», με τη μορφή των €48 δις. για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών (έτσι να ξαναπάρει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της, αλλά για άγνωστο χρονικό διάστημα).

Το Μάιο του 2012 αρκετοί αξιωματούχοι της Ε.Ε. υπενθύμισαν στην Ελλάδα, ότι ανεξάρτητα του αποτελέσματος των βουλευτικών εκλογών, είχαν δύο επιλογές:

1. είτε να σεβαστούν και ακολουθήσουν το προσυμφωνημένο σχέδιο διάσωσης του χρέους, με την απαραίτητη προϋπόθεση όμως να εγκρίνουν το επόμενο πακέτο δημοσιονομικής λιτότητας των €11,9 δις. για τα οικονομικά έτη 2013 και 2014.
2. Να ακυρωθεί αμέσως το δεύτερο δάνειο διάσωσης, και να ακολουθηθεί από μια ανεξέλεγκτη πτώχευση και έναν αποκλεισμό από την ευρωζώνη.

Επειδή όλες οι προσπάθειες να σχηματιστεί μια νέα κυβέρνηση απέτυχαν μετά τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου, ένας νέος γύρος εκλογών είχε προγραμματιστεί για τον Ιούνιο. Οι εκλογές του Ιουνίου είχαν ως αποτέλεσμα το σχηματισμό μιας νέας κυβέρνησης που θα σεβάστηκε αρχικά το υπογεγραμμένο σχέδιο διάσωσης του χρέους και αναγνώρισε την ανάγκη να εγκριθεί η σχεδιαζόμενη δέσμη μέτρων δημοσιονομικής λιτότητας για τα οικονομικά έτη 2013 και 2014.

Ωστόσο, η νέα κυβέρνηση ζήτησε από την Τρόικα να επεκτείνει ως το 2015-2017 την προθεσμία για την ελληνική κυβέρνηση έτσι ώστε να μπορεί να αυτοχρηματοδοτηθεί και να μην χρειάζεται πλέον να λάβει επιπλέον κεφάλαια διάσωσης. Η τρόικα αποφάσισε να αναστείλει την προγραμματισμένη εκταμίευση των €31.5 δις. για τον Αύγουστο, εν αναμονή του αποτελέσματος της έκθεσης για την κατάσταση και τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα. Εάν η έκθεση διαπίστωνε, ότι η Ελλάδα δεν σημείωσε καμία πρόοδο όσον αφορά τη συμφωνηθείσα διαδρομή που περιγραφόταν στο σχέδιο διάσωσης, το δεύτερο δάνειο διάσωσης θα έπρεπε πιθανότατα να ακυρωθεί. Εάν η έκθεση διαπίστωνε όμως, ότι έγινε σοβαρή πρόοδος, αλλά κάποιοι απρόβλεπτοι παράγοντες δικαιολογούσαν παρατεταμένη προθεσμία για την αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας, κατά πάσα πιθανότητα θα χορηγούνταν η αναθεώρηση του δεύτερου πακέτου διάσωσης. Φημολογείται ήδη, ότι μια παράταση 2 ετών της προθεσμίας, θα απαιτήσει από την τρόικα να επεκτείνει το πακέτο διάσωσης με επιπλέον €20 δις για την Ελλάδα.

Η ανάγκη χρημάτων για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών, δεν υπήρξε μόνο λόγω των ζημιών που δημιουργήθηκαν από την αναδιάρθρωση του χρέους, αλλά και λόγω της Ε.Ε., ως μέρος του σχεδίου διάσωσης, που απαιτούσε από τις τράπεζες να αυξήσουν τον δείκτη των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους τουλάχιστον στο 9% μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου του 2012 και τουλάχιστον 10% μέχρι τον Ιούνιο του 2013. Παρά το γεγονός ότι η ανακεφαλαιοποίηση είχε προγραμματιστεί να γίνει με εκταμίευση €25 δις. το 2ο τρίμηνο του 2012 και μια δεύτερη εκταμίευση €23 δις. το 1ο τρίμηνο του 2013, οι δύο αυτές εκταμιεύσεις θα καταγραφούν ως νέο χρέος που δημιουργήθηκε το 2012. Μια προσωρινή τραπεζική εγγύηση €35 δις. για την αναδιάρθρωση του χρέους θα δίνονταν επίσης τον Μάρτιο του 2012, αλλά το εν λόγω δάνειο ακυρώθηκε αμέσως μετά την λήξη της τραπεζική εγγύησης τον Ιούλιο του 2012.

Η καθαρή μείωση του χρέους θα είναι €58.5 δις. μέχρι το τέλος του 2012 (η μείωση του λόγου χρέους προς Α.Ε.Π. να είναι 27%), με την πλήρη μείωση να φτάνει τα €106.5 δις. (ίσο με μείωση 50% του λόγου χρέους προς Α.Ε.Π. του) μόνο για να τεθούν σε ισχύ, αν η Ελλάδα σε αυτό το σημείο του χρόνου καταφέρει να πουλήσει τα περιουσιακά της στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σε τιμή 1:1 σε κάποιους ιδιώτες χρηματοοικονομικούς συμβούλους. Το χρέος των €48 δις. που δημιουργήθηκε με σκοπό την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, θα πρέπει να χρηματοδοτείται πλήρως από το νέο πακέτο διάσωσης ύψους €130 δισεκατομμυρίων.

2014: Επιστροφή στην αγορά ομολόγων

Η Ελλάδα κατάφερε μετά από πολλές προσπάθειες και πολλές θυσίες να επιτύχει πρωτογενές πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού για το 2013. Τον Απρίλιο του 2014 Ελλάδα επέστρεψε στην παγκόσμια αγορά ομολόγων, δεδομένου ότι πέτυχε να πουλήσει με επιτυχία κρατικά ομόλογα πέντε ετών αξίας €3 δις. με απόδοση 4,95%.

Συμπεράσματα

Η Ιρλανδία πρόσφερε μια ευχάριστη νότα αισιοδοξίας για τη μείωση των επιτοκίων στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, που διευκολύνει την έξοδο από την κρίση, αλλά ακόμα είναι κάτι που παραμένει πολύ μακριά.

Η Ιρλανδία που είδε την έξοδο από το δικό της μνημόνιο μπορεί να δανείζεται πλέον από τις διεθνείς αγορές, αλλά αυτή δεν είναι η μοναδική διαφορά από την Ελλάδα της κρίσης. Η κάποτε καθυστερημένη οικονομία του Βορρά αξιοποίησε τη γεωγραφική θέση της ανάμεσα στην ηπειρωτική Ευρώπη και τις Η.Π.Α. αλλά και την ευκολία που προσφέρει η αγγλική γλώσσα. Βέβαια πριν από αυτά, η μικρή και περιφερειακή χώρα «τακτοποίησε» τα δικά της «εθνικά θέματα» και δημιούργησε ένα σταθερό πολιτικό σύστημα στο οποίο τα κόμματα, τα συνδικάτα και οι κοινωνικοί φορείς είχαν ως πρώτη επιλογή τον συμβιβασμό και τη συναίνεση, αποφεύγοντας την πόλωση.

Γι' αυτό το μνημόνιο και η κρίση δεν είχαν ως αποτέλεσμα την διάλυση του κράτους, της εκπαίδευσης ή της υγείας. Αντίθετα η πολιτική ηγεσία τόσο της κυβέρνησης όσο και της αντιπολίτευσης αλλά και τα συνδικάτα προχώρησαν συναινετικά σε μέτρα περιορισμού των κρατικών δαπανών αλλά και των εισοδημάτων, αποφεύγοντας τη ρητορική ή τις εκδηλώσεις που θα παρεμπόδιζαν την προσπάθεια. Δεν υπήρξαν άγριες διαδηλώσεις και τρομοκρατικές ενέργειες από αυτόκλητους υπερασπιστές του λαού. Κι όλα αυτά ενώ η ανεργία είχε ξεπεράσει το 15%, η αξία των ακινήτων είχε μειωθεί κατά 60%, ενώ τα νοικοκυριά ήταν υπερχρεωμένα, η μετανάστευση που είχε αντιστραφεί με κύμα επιστροφής Ιρλανδών στην πατρίδα τους, αντιστράφηκε ξανά με πάνω από 30.000 άτομα να εγκαταλείπουν τη χώρα κάθε χρόνο. Κι όμως η κυβέρνηση πέτυχε να μην εξανεμιστεί αυτό που θεωρούσε εθνικό πλεονέκτημα, δηλαδή τη χαμηλή φορολογία των επιχειρήσεων με συντελεστή 12,5%.

Οι διαφορές από την ελληνική περίπτωση δεν είναι μόνον στο πολιτικό πεδίο. Η ιρλανδική κρίση ήταν κυρίως αποτέλεσμα της κρίσης των τραπεζών που είχαν εκτεθεί στη «φούσκα» της αγοράς ακινήτων. Όταν οι συνθήκες στη διεθνή αγορά ανατράπηκαν, το ελληνικό δημόσιο ανέλαβε υποχρεώσεις 60 δισ. ευρώ των τραπεζών, ώστε να μη μεταδοθεί το πρόβλημα στο ευρωπαϊκό οικονομικό σύστημα. Δεν υπήρχε εξαρχής δημοσιονομικό πρόβλημα αλλά δημιουργήθηκε εξαιτίας της ανάληψης των υποχρεώσεων αυτών.¹⁰

¹⁰ <http://www.kathimerini.gr/480454/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia>

Στην Ελλάδα το πρόβλημα που δημιουργήθηκε ήταν διαφορετικό. Το έλλειμμα των τραπεζών προέκυψε κυρίως από το κούρεμα των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου, επειδή το δημόσιο χρέος έπρεπε να μειωθεί γρήγορα.

Το ουσιαστικό δίδαγμα όμως από την περίπτωση της Ιρλανδίας είναι άλλο. Η μακροπρόθεσμη στρατηγική της μικρής αυτής χώρας τα τελευταία 20 χρόνια ήταν να αποκτήσει παραγωγική βάση προσελκύοντας εξαγωγικές επιχειρήσεις. Πολλές πολυεθνικές εταιρείες πληροφορικής και λογισμικού, φαρμάκων και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών πήγαν στην Ιρλανδία αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της χώρας. Έτσι η Ιρλανδία, μια αγροτική χώρα με μικρή εσωτερική αγορά, έγινε εξαγωγική. Οι εξαγωγές της υπολογίζονται σήμερα πάνω από 100% του Α.Ε.Π. όταν στην Ιταλία το αντίστοιχο ποσοστό είναι 30% και στην Ελλάδα μόνο 27%.

Ανάμεσα στις περισσότερο πληγείσες χώρες από τη χρηματοπιστωτική κρίση με τον τραπεζικό τομέα και τον τομέα των κατασκευών και των ακινήτων να έχουν καταρρεύσει, η Ιρλανδία διαφοροποιήθηκε από άλλες χώρες της ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν ακόμη προβλήματα. όπως η Ελλάδα, μειώνοντας ραγδαία τις δημόσιες δαπάνες στο τέλος του περασμένου χρόνου.¹¹

Η Ελλάδα είχε μπει σε πρόγραμμα τον Μάιο του 2010, συνοδευόμενο με χρηματοδότηση 110 δισ. ευρώ. Προβλεπόταν ότι το 2012 θα άρχιζε η ανάκαμψη, ότι η ανεργία δεν θα ξεπερνούσε το 14,8%, το χρέος θα έφτανε μέχρι το 149% του Α.Ε.Π., και η χώρα θα έβγαине στις αγορές το 2013. Η εξέλιξη ήταν διαφορετική. Το πρόγραμμα ναυάγησε, η χώρα σύρθηκε σε κούρεμα του χρέους, και ξεκίνησε δεύτερο πρόγραμμα, με νέα δανειοδότηση 130 δισ. ευρώ με χαμηλό επιτόκιο. Συνολικά χρηματοδοτηθήκαμε με περίπου 220 δισ. στο 125% του ΑΕΠ. Τα αποτελέσματα όμως ήταν αρνητικά. Το Α.Ε.Π. μειώθηκε πάνω από 22% (τώρα είναι πάνω από 50 δισ. μικρότερο του 2009), η ανεργία εκτινάχθηκε από 9,25% στο 27,3%, οι επενδύσεις μειώθηκαν κατά 46%, οι εξαγωγές, μετά από αύξηση 6% το 2010 έμειναν στάσιμες και μετά άρχισαν να μειώνονται (-2,8% το τελευταίο 12μηνο) ενώ το χρέος ανέβηκε από 130% στο 177% του Α.Ε.Π..

¹¹ <http://www.kathimerini.gr/552465/opinion/epikairothta/politikh/oi-diafores-me-thn-irlandia>

Τα στοιχεία αυτά εμφανίζουν την Ελλάδα ως υπόδειγμα αποτυχίας σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί. Αυτό που πήγε στραβά με την Ελλάδα (γράφει ο Ντάνιελ Γκρος – συγγραφέας του βιβλίου: *What makes Greece special?*) δεν ήταν η δημοσιονομική προσαρμογή. Αντιθέτως - τονίζει, η λιτότητα ήταν υπερβολικά επιτυχής, αλλά ήταν ο λάθος στόχος. Ο στόχος προς επίτευξη θα έπρεπε να είναι η αύξηση των εξαγωγών. Η Ελλάδα απέτυχε γενικώς επειδή απέτυχε σε αυτό. Οι ελληνικές εξαγωγές, που πριν από λίγα χρόνια ήταν ίσες με της Πορτογαλίας, μειώνονται. Η ισορροπία που επετεύχθη στο ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών, σε αντίθεση με τις άλλες χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας οφείλετε μόνο και μόνο στην μείωση των εισαγωγών. Χωρίς αύξηση των εξαγωγών όμως, δεν υπάρχει διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Επομένως γιατί απέτυχε σε αυτό; Γιατί, η ανταγωνιστικότητα μιας χώρας, γράφει ο Λορέντζο Σμάγκι, (*Austerity, European Democracies against the wall*), μέλος της διοίκησης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας έως το 2012, εξαρτάται από πολλά. Για να την βελτιώσει ένα κράτος πρέπει να κάνει μεταρρυθμίσεις στην δικαιοσύνη, να πατάξει την διαφθορά, να φροντίσει την έρευνα, να ανοίξει τις κλειστές αγορές, να στηρίξει την νέα επιχειρηματικότητα. Στην Ελλάδα, εκτιμά ο Σμάγκι, η προσαρμογή απέτυχε γιατί το βάρος έπεσε στην λιτότητα χωρίς αυτές τις μεταρρυθμίσεις.

Οι οικονομικές πολιτικές των τριών τελευταίων δεκαετιών έφεραν την Ελλάδα στα πρόθυρα της κρίσης. Μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν σε άλλες χώρες πολλά χρόνια νωρίτερα αναβάλλονταν συνεχώς στην Ελλάδα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η χώρα να μείνει πολύ πίσω και να βρεθεί με έναν μη παραγωγικό δημόσιο τομέα, ένα άνισο και μη αποτελεσματικό σύστημα συλλογής φόρων, ένα μη βιώσιμο συνταξιοδοτικό σύστημα και ένα περιοριστικό και δυσλειτουργικό ρυθμιστικό πλαίσιο στην οικονομία, η ανταγωνιστικότητα της οποίας είναι χαμηλή και σε συνεχή πτώση.

Όμως υπάρχει και ένα πολύ θετικό στοιχείο στην παρούσα κατάσταση. Σε αυτήν την φάση που βρίσκεται η χώρα μας υπάρχει ένα μεγάλο περιθώριο βελτίωσης σε πολλούς τομείς. Ένας αριθμός μεταρρυθμίσεων θα επιτρέψουν στην χώρα να ανακτήσει το χαμένο έδαφος και να βγει κερδισμένη από αυτήν την δοκιμασία, ισχυρότερη οικονομικά και με πιο σταθερές βάσεις για το μέλλον.

Ηλεκτρονικές Πηγές

1. www.imf.org
2. www.dspace.lib.uom.gr
3. www.iobe.gr
4. www.casss.gr
5. www.ieo-imf.org/ (Independent Evaluation Office – Ανεξάρτητο Γραφείο Αξιολόγησης)
6. www.tvxs.gr
7. www.inerp.gr (Το Ινστιτούτο Έρευνας Ρυθμιστικών Πολιτικών – ΙΝ.Ε.Ρ.Π.)
8. www.iefimerida.gr
9. www.kathimerini.gr
10. www.cia.gov./library/publication/the-world-factbook/geos/ei-html
11. www.enet.gr
12. www.athina984.gr
13. <http://www.cso.ie/en/> (C.S.O. - Central Statistics Office – Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία της Ιρλανδίας)
14. <http://www.irishtimes.com> (Ιστοσελίδα της εφημερίδας Irish Times)
15. <http://www.nytimes.com> (Ιστοσελίδα της εφημερίδας New York Times)
16. <http://www.theguardian.com/business/ireland-business-blog-with-lisa-ocarroll>
17. <http://universitytimes.ie/?p=6997> (Ιστοσελίδα της εφημερίδας The Guardian)
18. <http://www.rte.ie/news/2012/0116/311029-belfast/> (R.T.E. - Raidió Teilifís Éireann - Δημόσια Τηλεόραση της Ιρλανδίας)
19. <http://www.independent.ie/irish-news> (Ιστοσελίδα της εφημερίδας Irish Independent)
20. <http://www.donegaldaily.com> (Ιστοσελίδα της εφημερίδας Donegal Daily)
21. <http://www.economist.com/node/16009099>
22. <http://www.independent.co.uk/news/business/analysis-and-features/less-healthcare-but-greece-is-still-buying-guns-6257753.html> (Ιστοσελίδα της βρετανικής εφημερίδας The Independent)
23. <http://euobserver.com/economic/29338>
24. <http://www.bbc.com/news/business-19922108>
25. <http://www.ft.com/home/europe> (Ιστοσελίδα της Financial Times)
26. www.ecb.europa.eu
27. http://en.wikipedia.org/wiki/Irish_financial_crisis